

MƏDƏNİYYƏT



Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Dünya İrs Komitəsinin sessiyası davam edir

UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 4-də - dördüncü günündə Bakı Konqres Mərkəzində işini davam etdirdi.

Səhər iclasında Nepalın Katmandu vadisində yerləşən mədəni irs abidələrinin vəziyyəti haqqında hesabat dinlənildi. İclası sessiyanın sədri, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev açdı.

Çin, İndoneziya, Tunis, Zimbabve, Küveyt və digər ölkələrin nümayəndələri çıxış edərək Katmandu vadisindəki abidələrin vəziyyəti barədə fikirlərini bildirdilər. Qeyd olundu ki, 2015-ci ildə Nepalda baş verən güclü zəlzələ zamanı ölkədə tarixi abidələrə xeyli ziyan dəyib və onlar dağılmaq təhlükəsi ilə üzləşib. Bəzi ölkələrin nümayəndələri Katmandu vadisini təhlükəli vəziyyətdə olan abidələrin siyahısına salınmasını təklif etdilər. Məlumat verildi ki, həmin ərazidə 40-a yaxın maddi irs abidəsi var.

Nepal nümayəndəsi vadiyədəki tarixi abidələrin vəziyyəti və burada görülən işlər barədə söz açdı. Nəzərə çatdırdı ki, öz dövlət 2015-ci ildən Dünya İrs Komitəsinin tövsiyələrinə yerinə yetirməyə çalışıb və onlarla abidənin reabilitasiyasına cəhd edib: "Nepal hökuməti vadinin təhlükəli vəziyyətdə olan abidələrin siyahısına düşməyindənə, burada reabilitasiya işlərini davam etdirməyə cəhd edir. Biz düşünürük ki, Dünya İrs Komitəsinin dəstəyi ilə birlikdə biz Katmandu vadisində restavratsiya işlərini tamamlaya bilərik. Buna görə də bizə əlavə bir vaxt verilməsini xahiş edirik. Bildiririk ki, restavratsiya işləri yeni konvensiyanın məqsətləri əsasında aparılacaq. Nepal hökuməti müvafiq dəstək almaq üçün artıq UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinə müraciət də edib".

davamı səh. 2-də

İşgüzar görüşlər, səmərəli fikir mübadiləsi

UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında bir çox ölkələrin yüksək səviyyəli rəsmiləri iştirak edir.

Iyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Qazaxıstan Respublikası Baş nazirinin müavini Gülşara Abdılkalikova ilə görüşdü. Iyulun 4-də Əbülfəs Qarayev İraq Respublikasının Mədəniyyət naziri Abdulameer Mədhə ilə görüşü oldu.

səh. 2, 3



El sənətkarları ilə görüş üçün meydana gəll...

Bakıda I Respublika Sənətkarlıq Festivalı keçirilir. Gənc Tamaşaçılar Teatrının qarşısında meydana, vaxtilə Ticarət (Toraqov) adı ilə tanınan Nizami küçəsində yan-yan düzülmüş köşklərdə ölkənin müxtəlif bölgələrindən gəlmiş el sənətkarları öz əl işləri ilə festivala qatılıblar.

Iyulun 3-də açılışı keçirilən festival UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində təşkil olunub. Layihə Azərbaycan mədəniyyətini ön çəpirdi tərəflərdən nümayiş etdir-mək, sənətkarları əlinin qabiliyyəti, təxəyyülünün zənginliyi və zəhmətsevərliyi ilə tanıtmək niyyəti ilə keçilir.

... Festivalın rəsmi açılışından bir qədər öncə, iştirakçıların öz piştaxtalarının arxasında yerlərini rahatladığı, musiqiçilərin aletlərini və səsgücləndiriciləri sazladığı vaxtdan biz də burdayıq. Digər sərgilərdən tanış olduğumuz sənətkarlarla salamlışıq, açıq səma altında qurulmuş bu pavilyonda da əlini isindən soyutmayan ustaların məharətinə tamaşa edirik. Axsam bağmaşeyrinə çıxan şəhər əhəli, Bakını gəzən turistlər uzaqdan gəl-gəl deyən şux rəngli plakatları, rəsmi giriş qapılarını görüb yollarını burdan salırlar. Milli geyimlərə, papaqlara baxan kim, toxumna oyuncuq və çantalara maraq göstərən kim... Burada adı meişəf əşyası da tapmaq olar, zərgerlik məmulatı da, həsir bazar çantası da, Azərbaycanı hər zaman yada salacaq miniatur milli musiqi aletləri də...

davamı səh. 4-də



"Altaydan Alraya qədər" musiqi festivalı

səh. 6

Tarixi-mədəni irs sahəsində əməkdaşlığın nəticəsi

Azərbaycan-Fransa birgə arxeoloji tədqiqatlarına həsr olunmuş sərgi açılıb

Iyulun 4-də Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində Azərbaycan-Fransa birgə arxeoloji tədqiqatlarının 10 illiyinə həsr olunmuş sərgi açıldı.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev açılış mərasimində çıxış edərək bildirdi ki, sərgi təsadüfən belə bir vaxtda təyin olunmayıb: "Bildiyiniz kimi, Bakıda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası keçirilir. Bu sərgi də sessiya çərçivəsində təşkil olunan tədbirlərdən biridir. Sərgi Azərbaycanla Fransa arasında həyata keçirilən əməkdaşlığın bariz nümunəsidir. Bizim və Fransa arxeoloqlarının birgə fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində qazınmış işləri aparılıb. Bu sərgidə də işlərin nəticələri nümayiş olunur".

Daha sonra Fransa hökumət kabinətinin ətraf mühit naziri (1992-1993), ekologiya, sabit inkişaf və enerji/kənd təsərrüfatı (2014-2017) olmuş Seqolen Royal çıxış etdi. Bildirdi ki, Azərbaycan və Fransa arxeoloqlarının tədqiqatlarını əhatə edən sərgini keçirməklə əlaqələrimizin nə qədər din olmasını göstərmiş oluruq: "Qeyd etmək istəyirəm ki, bu layihələr Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın təşəbbüs-lərindən biridir".

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əliyev vurğuladı ki, sərgi Azərbaycan elminin uğurlarının bariz nümunəsidir: "Azərbaycan və Fransa arxeoloqları on il müddətində birgə araşdırmaları aparıblar. Düşünürəm ki, bu sərgi eyni zamanda Azərbaycan arxeologiyası elminin dünyaya təqdim etdiyi nümunədir".

Qonaqlar daha sonra sərgi ilə tanış oldular. Sərgidə Fransa və Azərbaycan mütəxəssislərinin Tovuz, Ağstafa, Lənkəran, Lerik və Naxçıvan regionlarında apardıqları birgə elmi ekspedisiyaların nəticələri nümayiş olunur. Azərbaycan-Fransa arxeoloji ekspedisiyası 2006-cı ildən fəaliyyət göstə-



rir. Ekspedisiya 2006-2013-cü illərdə Ovçularətəpəsi və Duzdağda, 2013-cü ildən başlayaraq isə Kütəpə və onun ətrafında araşdırma aparır.

Birgə ekspedisiyanın son on ildə nəticələri xüsusilə əhəmiyyətli olub. 2008-ci ildən Azərbaycan və Fransa arxeoloqlarının Tovuz bölgəsində yerləşən Menteştepə

dövründən Erken Tunc dövrünə qədər uzun bir tarixi mərhələnin mövcudluğu üzə çıxarılıb. AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu, Fransanın Milli Tədqiqatlar Mərkəzi və Parisin Sen-Jermen Milli Muzeyi əməkdaşlarının birgə səyləri ilə Lerik rayonunun Mondışah kəndi ərazisində aparılmış arxeoloji qazıntıları zamanı 200-dən çox maddi mədəniyyət nümunəsi tapılıb.

Qədim yaşayış məskəni Fransadan olan Morqan qardaşlarının 120 il əvvəl Lerik rayonu ərazisində kəşfiyyat xarakterli qazıntı işlərinin nəticəsi kimi əldə olunan xəritə əsasında aparılan tədqiqatları zamanı aşkarlanıb.

Azərbaycan-Fransa birgə arxeoloji tədqiqatlarına həsr olunmuş sərgi avqustun 1-dək nümayiş olunaçaq.

Sərgi ilə tanışlıqdan sonra nazir tədbir iştirakçılarını Milli İncəsənət Muzeyinin zallına baxmağa dəvət etdi. Qonaqlar muzeyin zəngin ekspozisiya zalları ilə maraqla tanış oldular.



arxeoloji abidəsində apardıqları tədqiqatları zamanı qədim yaşayış məskənində Neolit

Mədəni mirasın qorunma vəziyyəti haqqında hesabatlar

Bakıda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 3-də milli mülkiyyətlərə aid məsələlərin müzakirəsi ilə işini davam etdirib. Sessiyanın növbəti günündə Dünya İrs siyahısına salınan mədəni mirasın qorunma vəziyyəti haqqında hesabat dinlənildi.

İştirakçı ölkələrin nümayəndələri Asiya-Sakit okean regionunda yerləşən mədəni mirasın real vəziyyətindən söz açdılar. Tədbirdə Norveç, Braziliya, Macarıstan, Tanzaniya, Küveyt, Qvatemala, Tunis, Avstraliya, Azərbaycan, Çin və digər ölkələrin təmsilçiləri təqdim olunan hesabatla bağlı fikirlərini bildirdilər.



Maraq doğuran növbəti məsələ Qazaxıstandakı Xoca Əhməd Yasəvinin məqbərəsi ətrafında bufer zonanın vəziyyəti ilə bağlı olub. Qırğızıstan və Azar-

səh. 3

Mövsümün ən yaxşısı

Teatr-konsert müəssisələri mövsümü başa vurmaq üzrədirlər. İl ərzində əldə etdikləri nailiyyətlər, festival və qastrollarda işlərlərinin hesablarını verən teatr müəssisələrindən biri də Dövlət Akademik Musiqili Teatrı oldu.

Iyulun 4-də teatrın foyesində təşkil olunan tədbir sənət ocağının 109-cu mövsümünün yekunlarına həsr olunmuşdu. Tədbirdə əldə olunan nailiyyətlərə nəzər salındı, mükafatlar təqdim olundu.

Mərasimdə Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının sədri, Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbər-direktoru, Xalq artisti Azər Paşa Nəmatov da çıxış edərək teatr təmsilçilərinə uğurlar arzuladı.

səh. 4

"İpək Yolu"nda növbəti görüşdək

Şəki şəhərində iyunun 29-dan davam edən "İpək Yolu" X Beynəlxalq Musiqi Festivalının son iki günü də maraqlı konsert proqramları ilə yadda qalıb.

Iyulun 2-də festival çərçivəsində "Marxal" istirahət kompleksinin yay teatrında Qara Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestrinin konserti olub.

Konsertin əvvəlində məlumat verilib ki, orkestr 1964-cü ildə Azərbaycan musiqisinin klassikləri – Qara Qarayev və Fikrət Əmirovun təşəbbüsü ilə yaradılıb. Orkestrin ilk baş dirijoru və

bədii rəhbəri Xalq artisti, Dövlət mükafatları laureatı Nazim Rzaev olub. Kollektiv 50 ildən çox davam edən fəaliyyəti dövründə dünyanın bir çox səhnələrində çıxış edib, nüfuzlu beynəlxalq festivallarda iştirakçısı olub, Azərbaycanın musiqi mədəniyyətini təbliğ edib. 2018-ci ildən Kamera Orkestrinin bədii rəhbəri və baş dirijoru Xalq artisti Fəxrəddin Kərimovdur.

Konsertdə Azərbaycan, Avropa və rus bəstəkarlarının əsərləri səsləndirilib.

davamı səh. 5-də



Şotlandiyada İmaddənin Nasiminin 650 illik yubileyi ilə bağlı tədbir keçirilib

səh. 8



"Səzi-sözi diyərim mənəm"

səh. 8

əvvəlki səh. 1-də

Sonra Katmandu vadisinin təhlükəli vəziyyətdə olan abidələrin siyahısına daxil edilməsi məsələsi taxta salındı və Nepal hökumətinə qeyd olunan çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı əlavə bir il vaxt verildi.

İyulun 4-də günün birinci yarısında keçirilən iclasda bir sıra ölkələrə bağlı muzakirələr aparıldı. Vəziyyəti təhlil edilən növbəti irs nümunələri Pakistanın Lahor şəhərindəki tarixi abidələr, Fort və Şalamar bağları idi. Bildirildi ki, yerli hökumət çəkmək istədiyi metro xətti Lahordakı tarixi abidələrə ciddi zərər vura bilər. Eyni zamanda Fort və Şalamar bağlarında yaşıllıqların məhvi fauna və floraya mənfi təsir göstərəcək. Vurğulandı ki, Pəncab əyalətinin paytaxtı sayılan Lahor şəhəri Ravi çayı sahilində, Hindistanla sərhəddə yerləşir. Bu qədim şəhərin mədəni irsinin qorunması olduqca vacibdir.

Pakistanın nümayəndəsi ölkəsinin mədəni irsinin qorunmasına sadıq qaldığını bildirdi. Dedi ki, bu ilin aprelinde beynəlxalq missiyanın iştirakı ilə əraziyə baxış keçirilib. Təvsiyə olunan məsələlərin bir hissəsi artıq öz həllini tapıb, bu istiqamətdə digər işlərin həyata keçirilməsi davam etdiriləcək. Pakistan yerli və beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə Lahor şəhərindəki tarixi abidələrin, Fort və Şalamar bağlarında fauna və floranın qorunması, yaşıllıqların bərpası istiqamətində verilən tövsiyə və digər öhdəlikləri yerinə yetirməkdə maraqlıdır.

Bu kontekstdə Azərbaycanın Pakistanla bağlı hesabatı ediyi dəyişikliklər müsbət qarşılandı. Muzakirələrin nəticəsi olaraq

Dünya İrs Komitəsinin sessiyası davam edir

Dördüncü iş günündə müxtəlif ölkələrdə mədəni və təbii irs nümunələri ilə bağlı hesabatlar dinlənilir, muzakirələr aparılır, qərarlar verilir



Pakistan hökumətinə əlavə vaxt verildi.

Iclasda Pakistanın Makli və Thatta şəhərlərində yerləşən tarixi məkanlar barədə də muzakirələr aparıldı. Bu şəhərlərdəki tarixi abidələrin real vəziyyəti və onların konservasiyası ilə bağlı görülməli işlərdən danışıldı. Sonra sözügedən abidələrə bağlı müvafiq qərar qəbul edildi.

Günün ikinci yarısında sessiyanın iclasında Özbəkistanın Səmərqənd şəhərinin qədim hissəsinin konservasiyası ilə bağlı muzakirələr davam etdirildi.

Şəhərin qədim hissəsində hotellərin tikintisinin dayandırılması və konservasiya işlərinin gücləndirilməsinə qərar verildi. Vur-

ğulandı ki, bu işlərdə Dünya İrs Komitəsinin və Abidələr və Tarixi Yerlər üzrə Beynəlxalq Şura – ICOMOS ekspertlərinin tövsiyələri nəzərə alınır. Komitənin 44-cü sessiyasına qədər Özbəkistan tərəfinin hesabatı təqdim edilsin.

Iclasda növbəti ciddi muzakirə Bolqarıstandakı qədim liman şəhəri Nesebördəki vəziyyətlə bağlı oldu. Belə ki, ölkənin rəhbərliyində qeyd edilən müsbət dəyişikliklər ICOMOS ekspertlərinin hesabatında öz əksini tapmamışdır. Buna görə də Bolqarıstandan ölkənin rəhbərliyinə Nesebördəki vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün konservasiya tədbirlərini gücləndirmək, tövsiyə edilən təkliflərinə yerinə yetirmək qəti şəkildə xahiş edildi. Bolqarıstan bununla əlaqədar 2021-ci ildə keçiriləcək 45-ci sessiyada hesabat

verməlidir. Əgər müsbət dəyişiklik olmasa, o zaman Nesebördəki vəziyyətdə olan məkanlar siyahısına daxil ediləcək.

Sonra əvvəlcədən sessiya iştirakçılarına paylanmış bir neçə sənəd – Orta Reyn, Monteqro, Kij (Rusiya), Diyarbəkir meşəsi (Türkiyə), Buda qəsri (Macarıstan) və digər məsələlərə dair qərar layihələri müzakirəyə qəbul edildi.

Daha sonra Burkina Faso nümayəndə heyəti Benindəki Amobey kral sarayının vəziyyətini gündəmə gətirdi. Benin nümayəndəsinin iştirakı ilə sözügedən saray kompleksində muzeyin yaradılması məsələsi müzakirəyə qəbul edildi.

İyulun 4-də günün son iclaslarından biri "Qapaq Nan"ın



Çili'nin Valparaiso şəhəri üzrə hesabat dinlənilir. Sonra Karib dənizi və Latin Amerikası üzrə qısa hesabat təqdim edildi. Braziliyadakı kilsə, abidələr qrupu və s. nümunələrin konservasiyasına dair qərarlar qəbul olundu. Kolumbiyada Kartahena şəhəri irsi ilə bağlı ICOMOS-un 2017-ci ildəki hesabatında göstərilən qüsurların aradan qaldırılması diqqətə çatdırıldı.

yaxşı təcrübələrin mübadiləsi" mövzusunda həsr olunmuşdu.

Qeyd olundu ki, UNESCO-nun Dünya irsi siyahısında yer alan qədim And sivilizasiyası dövrünə aid antik yol sistemi olan "Qapaq Nan" və ya başqa adla "Qas And yolu" Argentina, Boliviya, Çili, Kolumbiya, Ekvador və Peruun ortaq tarixi mədəni irsi hesab edilir. Bu irs nümunəsinin qorunması və

idarə olunması istiqamətində altı iştirakçı dövlət birgə ciddi iş aparır.

UNESCO baş direktorunun müavini Ernesto Ottone Ramirez 2014-cü ildə Dünya irsi siyahısına daxil edilən bu mədəni irs nümunəsi haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, Cənubi Amerika regionu boyunca uzanan bu yol bir vaxtlar nəqliyyat, ticarət və müdafiə xarakteri daşıyırdı. Onun sözlərinə görə, bu layihə mədəni irs nümunələrinin mühafizəsi üçün beynəlxalq əməkdaşlığın aparılması baxımından ən yaxşı nümunədir.

Növbəti panel iclasında dünya əhəmiyyətli mədəni irs nümunələrinin regional dəyişdirilməsi, təbii dünya irsi mükiyyətlərinin ölkələrin beynəlxalq sərhədləri boyunca yerləşməsi ilə bağlı muzakirələr aparıldı. Məruzəçi Hindistan, Pakistan, Çin sərhədləri boyunca uzanan təbii irs mükiyyətlərinin çoxunu milli parkların təşkil etdiyini bildirdi.

"Dünya İrs Mərkəzi barədə məlumatın yayılması: informasiya və ziyarət yerləri" mövzusunda həsr olunan günün sonuncu panel iclasında tarixi və mədəni irs abidələrinə ziyarətçilərin daha çox cəlb olunmasına dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Almaniyanın UNESCO üzrə Milli Komissiyasının təşkilatlığı ilə keçirilən iclasda mədəni irs nümunələri barədə məlumatların yayılması ilə bağlı təcrübələrdən söz açıldı.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 5-də işini davam etdirəcək.

FARİZ GÜLCAHAN LAZƏRİ

Paralel iclaslar

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iyulun 4-də paralel iclaslar da davam etdirildi.

Dünya İrs Komitəsinin fəaliyyətinə həsr edilən iclasda bildirildi ki, 21 ölkənin daxil olduğu komitəyə hər il bir ölkə rəhbərlik edir. Üzv dövlətlər dörd il müddətinə seçilir. Diqqətə çatdırıldı ki, hazırda Dünya irsi siyahısında 167 ölkədən ümumilikdə 1092 abidə yer alıb.



Çıxışlarda bu abidələrin qorunması vəziyyəti müzakirə olundu. Qeyd edildi ki, hazırda Dünya İrs Komitəsinin çağır mərkəzləri və iki elektron poçtu fəaliyyət göstərir. Qoruma daxil olan hər bir sorğu ətrafı cavablandırılır. Sonra komitənin son illər müxtəlif ölkələrdə reallaşdırdığı layihələr və gələcək planları barədə məlumat verildi.

Digər iclasda dini tarixi memarlıq abidələrinin qorunub saxlanması ilə bağlı muzakirələr aparıldı. Çıxış edənlər öz ölkələrində dini tarixi abidələrin mühafizəsi və bərpası sahəsində görülən işlərə toxundular. Bildirildi ki, bu abidələr tarixiliklə yanaşı, həmin ölkənin dini inanclarına da ifadə edir. Bu baxımdan abidələrin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsi zəruri əhəmiyyət kəsb edir.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində paralel iclaslardan biri "Mirasın qorunmasıda təbii-mədəniyyət əlaqələrində potensialın artırılması" mövzusunda həsr edilmişdir.

Tədbirdə məruzələrlə dinlənilir. Bildirildi ki, bu mövzuda ilk seminar 2018-ci ilin sentyabrında Yaponiyada keçirilib. Dünya İrs Komitəsi ilə birgə təşkil edilən tədbirdə təbii fəlakətlər zamanı təbii və mədəni mükiyyətin mühafizəsində qəti addımlar, bu sahədə menecment və digər mövzular müzakirə edilib.

Iclasda, həmçinin Asiya regionunun təbii və mədəni mükiyyətinin mühafizəsi, Dünya irsi siyahısında olan ərazilərin qorunması məsələləri ilə bağlı fikirlər səsləndirildi.

L.AZƏRİ

"Mədəni irsin təsirinin qiymətləndirilməsi: İstanbul təcrübəsi"

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iyulun 3-də paralel iclasdan biri "Mədəni irsin təsirinin qiymətləndirilməsi: yeni baxış: İstanbul təcrübəsi" mövzusunda idi.

Iclasda Türkiyədə turizm və infrastrukturun inkişafından söz açıldı. Yeni tikililər, eləcə də urbanizasiya prosesinin ümumbəşəri dəyərlərə malik tarixi abidələrə mənfi təsiri barədə fikir mübadiləsi aparıldı. Dünya İrs Mərkəzinin direktoru Mextid Rossler sessiyada təşkil edilən panel iclasların dünya irsinin qorunmasına töhfə verəcəyini vurğuladı.

Tədbirdə ICOMOS tərəfindən dünya mədəni irs abidələri ilə bağlı təqdimat diqqətə çatdırıldı. İclas iştirakçıları cari ilin aprelinde Türkiyənin İstanbul şəhərində mədəni irs abidələrinin qiymətləndirilməsi həsr olunan seminarla irəliləyən təklifləri Bakı sessiyasına yenidən nəzərdən keçirdilər.

Türkiyənin UNESCO-dakı daimi nümayəndəliyinin rəhbəri Əhməd Altay Cengizler İstanbuldakı qədim tarixi abidələrə bağlı məlumat verdi və ölkədəsi tarixi mədəni irsin qorunması istiqamətində görülən işlərdən danışdı.

"Azərbaycan zəngin mədəni irsi ilə ən yüksək nominasiyalara layiqdir"

İyulun 4-də Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev ilə "Evropa Nostra" – Avropada Mədəni İrsin Qorunması üzrə Təşkilatın baş katibi Sneška Kaedvliq Mixayloviç arasında görüş keçirildi.

Əbülfəs Qarayev mötəbər tədbirdə iştirakına görə qonağa təşəkkürünü bildirdi, ölkəmizin mədəni zənginliklərindən söz açdı.

S.Mixayloviç səmimi qəbulu görə təşəkkür edərək təşkilatın fəaliyyəti haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, 2002-ci ildə Avropa Birliyi tərəfindən yaradılan qurum mədəni irsin araşdırılması ilə məşğul olur. Hər il baş katibliyin mükafatlandırma mərasimi keçirilir. Bu il növbəti mükafatlandırma oktyabr ayında Parisdə təşkil olunacaq. Qonaq Azərbaycanı bu mərasimdə iştirakə dəvət etdi. Bildirdi ki, Azərbaycan öz zəngin mədəni irsi ilə bu sahədə ən yüksək nominasiyalara layiqdir.

Nazir qonağa təklifinə görə təşəkkür edərək diqqətə çatdırdı ki, Azərbaycan mədəni irsi ilə bağlı nazirlik tərəfindən innovativ proqramlar həyata keçirilir. Əbülfəs Qarayev Avropa İttifaqı ilə birgə həyata keçirilən Tvinning layihəsi ilə bağlı məlumat verdi. Mədəni irs sahəsində görülən işlər, gənclərin

mədəni irsin qorunmasına cəlb olunması ilə bağlı layihələrin həyata keçirildiyi diqqətə çatdırıldı.

Daha sonra qonaq mədəniyyətlərarası dialoqa dair "Bəki Prosesi" ilə bağlı fikirlərini bölüşdü. Bu platformanın beynəlxalq miqyasda böyük rəğbət doğurduğunu vurğuladı.

Görüş zamanı təşkilatla əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edildi. Mədəni irsin araşdırılması və Azərbaycanın bu sahədəki təcrübəsindən söz açıldı.

"Füzuli kimi dahi şair ortağ dəyərimizdir"

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev iyulun 4-də İraq Respublikasının Mədəniyyət naziri Abdulameer Madhi ilə görüşdü.

Qonağı səmimi salamlayan Əbülfəs Qarayev İraq nümayəndə heyətinin sessiyada iştirakını yüksək dəyərləndirdi.

İraqın nazir kimi ölkə arasında münasibətlərin qədim kökləri olduğunu bildirdi. Qeyd etdi ki, tarixi boyu Azərbaycan və İraq arasında siyasi və mədəni əlaqələr mövcud olub. İraqda yaşayan Azərbaycan türkləri keçmişdən bu günə öz mədəniyyətlərini təbliğ edirlər: "İki xalq arasında ortağ dəyərlər



də mövcuddur ki, buna misal olaraq Füzuli kimi dahi şairimizi qeyd edə bilərik. Buna görə də ölkələrimiz arasında həmişə bir doğmaqlıq olub. Bu gün də biz İraq dövləti olaraq tarixdən gələn münasibətləri inkişaf etdirmək arzusunadayıq".

Nazir Əbülfəs Qarayev qonağın fikirlərinə şükür olduğunu bildirdi. Əlavə etdi ki, İraqın beynəlxalq tədbirlərdə aktiv iştirakını görmək böyük məmnunluq yaradır: "Biz Azərbaycan dövləti olaraq İraq xalqların hər zaman sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamağı arzulayırıq".

FARİZ

Sessiya iştirakçıları danışır

Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə dünya irsinin qorunmasına mühüm dəstək verir.

Bu sözləri Afrika Dünya İrsi Fondunun icraçı direktoru Souayibo Varissou deyib.

Bakı sessiyasının yüksək səviyyədə təşkil olduğunu söyləyən qonaq bildirdi ki, bu, digər ölkələr üçün də örnəkdir. Souayibo Varissou Afrika qitəsindən olan ölkələrin bu sessiyada geniş tərkibdə təmsil olunmasına və onlara göstərilən qonaqpərvərliyə görə Azərbaycanı təşəkkürünü bildirdi.

Dünya irsi siyahısında təhlükədə olan mədəni irs abidələrinin ekspertyzinin Afrikanın payına düşdüyünü deyən qonaq qeyd etdi ki, bunların arasında dünya əhəmiyyətli tarixi memarlıq abidələri var. Bu abidələrin yaxşı mühafizə edilməməsinin səbəbi isə lazımi infrastrukturun olmamasıdır.

Bela tədbirlər Azərbaycanın nailiyyətlərini təşviq etmək baxımından da yaxşı vasitədir.

Büdcə məsələləri də muzakirə olundu

Sessiya çərçivəsində iyulun 3-də Dünya İrs Komitəsinin büdcə məsələləri üzrə işçi qrupunun iclası keçirilib.

Iştirakçı dövlətlər və Mədəni Mükiyyətin Mühafizəsi və Bərpasının Öyrənilməsi üzrə Beynəlxalq Mərkəzin (ICCROM), Təbii Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (IUCN) və Tarixi Yerlər və Abidələr üzrə Beynəlxalq Şuranın (ICOMOS) nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə mədəni irsin qorunub saxlanması üzrə konvensiyada nəzərdə tutulan öhdəliklərə bağlı irəliləyən yeni təkliflər atarında müzakirələr aparılıb.

Dünya İrs Komitəsinin 2018-2019-cu illər üzrə büdcə hesabati dinlənilib və qurumun 2020-2021-ci illər üzrə büdcəsi müzakirə olundu.

Sessiyada mədəni mirasın qorunma vəziyyəti haqqında hesabat müzakirə edilib



Bakıda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 3-də milli mülkiyyətlərə aid məsələlərin müzakirəsi ilə işini davam etdirib. Sessiyanın növbəti günündə Dünya İrsi siyahısına salınan mədəni mirasın qorunma vəziyyəti haqqında hesabat dinlənib.

Tədbiri açan sessiyanın sədri, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev müzakirə oluncayaq hesabat haqqında məlumat verib.

İştirakçı ölkələrin nümayəndələri Asiya-Sakit okean regionunda yerləşən mədəni mirasın real vəziyyətindən söz açıblar. Tədbirdə Norveq, Braziliya, Macarıstan, Tanzaniya, Küveyt, Qvatemala, Tunis, Avstraliya, Azərbaycan, Çin və digər ölkələrin təmsilçiləri təqdim olunan hesabatla bağlı fikirlərini bildiriblər.

Strateji ətraf mühitin qiymətləndirilməsinin vacibliyindən və bu istiqamətdə görülən işlərdən söz açıb. Bildirilib ki, dialoqun qurulması üçün belə hesabatlar mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bütün layihələr monitorinq qrupunun tövsiyəsi əsasında həyata keçirilməlidir. İqtisadi inkişaf və ətraf mühit arasında əlaqə ilə bağlı müxtəlif fikirlər mövcuddur. Bunlar qarşılıqlı şəkildə müzakirə olunmalıdır. Su və hava mənbələrinin qorunmasının qarşısının alınması üçün qoruyucu tədbirlər həyata keçirilməlidir.

Günün birinci yarısında Hindistan ilə Banqladeşin sərhədində yerləşən, dünyanın ən böyük manqrov meşəsi olan Sundarbanda elektrik stansiyasının tikintisinə dair müzakirə

O cümlədən dəniz dibinin dərinləşməsi, monitorinq, tərəflərin idarəçilik planı və milli parklarda qorunan heyvanlarla bağlı əlavə tədbirlər həyata keçirilməlidir.

Sonra gündəliyə uyğun olaraq Vyetnamda Phong Nha Ke Bang milli parkı ilə bağlı məsələ müzakirə edilib. Vurğulanıb ki, parkda tikinti işlərinin aparılması planlaşdırılır və bu, ərazidə flora və faunaya mənfi təsir göstərə bilər. Milli parkın Dünya İrs Komitəsi tərəfindən nəzarətə götürülməsi və buna qarşı addımlar atması təklif edilib. Vyetnamın təmsilçisi çıxışı zamanı bildirib ki, bu mövzuda təhdidlərin yaranmaması üçün komitə ilə razılıq əldə olunub. Üzv ölkələr Vyetnamın qabaqcıllıq tədbir görməsinə müsbət

qiyamətəndirib və təklifləri dinləndikdən sonra müvafiq qərar qəbul olunub.

Asiya-Sakit okean regionunda yerləşən mədəni mirasın real vəziyyətindən müzakirəsi zamanı da Avstraliya, Hindistan, İndoneziya və Yaponiyanın meşə massivləri ilə bağlı məsələ müzakirə olunub.

Daha sonra Kanadada Meşə Oküzü Milli Parkının dağılması üzrə olması haqqında məsələyə baxılıb. Milli park ərazisində yaşayın yerli icmanın nümayəndəsi bu məsələyə xüsusi diqqətin ayrılmasını xahiş edib. Bundan başqa, Latin Amerikası və Karib regionunun milli parklarının mühafizəsi məsələləri də müzakirə olunub.

Təbiətin Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (IUCN) direktoru Tim Badman çıxış edərək forumun təşkilatçılarına təşəkkürünü bildirdi. Qeyd etdi ki, forumda 50-dən çox ölkəni təmsil edən 70-ə yaxın nümayəndə iştirak edib. Tədbir çərçivəsində dünya mədəni irsin qorunması üçün əhəmiyyətli müzakirələr aparılıb, birgə layihələr və əməkdaşlıq mövzuları təhlil edilib. Direktor tədbirin bütün iştirakçılarına göstərdikləri fəallığa görə minnətdarlığını bildirdi.

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsinin rəisi Əsgər Ələkbərov çıxış edərək mədəni irsin global məhəyətindən bəhs etdi, Abidə Menecerləri Forumunun yeni biliklərin əldə edilməsi, əlaqələrin qurulması və təcrübə mübadiləsi baxımından önəmini vurğuladı. O, forum iştirakçılarının "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu, Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğu və digər tarixi-mədəni məkanlara səfərləri zamanı aparılan müzakirələr və irsin qorunması ilə bağlı forumun işi qruplarının təkliflərinə yüksək dəyərlandırıb.

Daha sonra Mədəniyyət Nazirliyi Aparatı rəhbərinin müavini – Beynəlxalq əməkdaşlıq və innovativ inkişaf şöbəsinin müdiri Vəlif Eyvazadə forumun iştirakçılarına sertifikat təqdim etdi.

İştirakçılar bir daha səmimi qarşılanma və məhsuldar forum gündəliyinin tərtibinə görə Təşkilat Komitəsinin sədrinə və üzvlərinə minnətdarlığını bildirdilər. Qonaqlar Bakıda olmaqlarından məmnunluqlarını da dilə gətirdilər.

Sonda xatirə şəkləri çəkilirdi.

LALƏ GÜLCAHAN

Abidə Menecerləri Forumunun bağlanış mərasimi



Iyulun 3-də Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində Bakıda keçirilən Abidə Menecerləri Forumunun bağlanış mərasimi oldu.

Xatırladaq ki, iyunun 27-də başlanmış forum Mədəniyyət Nazirliyi, UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzi, Mədəni Mülkiyyətin Mühafizəsi və Bərpasının Öyrənilməsi üzrə Beynəlxalq Mərkəz (ICCROM), "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsi və Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin birgə təşkilatçılığı ilə gerçəklaşıb.

Xərici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəhbəri Leyla Abdullayeva UNESCO-nun Bakıda keçirilən Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında bəzi iştirakçılara guya Azərbaycan tərəfindən təhlükəsizlik zəmanətinin təmin edilməsinə dair KİV-in sualını cavablandırıb.

Leyla Abdullayeva hərəkətli sessiyanın keçirildiyi ərazidə ev sahibi qismində Azərbaycan və UNESCO arasında müvafiq saziş imzalandığını bildirdi. O deyib ki, qeyd olunan sazişdə hər hansı itisna olma-

Merasimə ilk olaraq forum günlerinde reallaşan tədbirlər, aparılan müzakirələr, işçi qrupların birgə fəaliyyətini əks etdirən hesabat diqqətə çatdırıldı.

Daha sonra forum iştirakçıları çıxış edərək tədbirin əhəmiyyəti, forum çərçivəsində təşkil olunan müxtəlif tədbirlərlə bağlı fikirlər və təəssüratlarını bölüşdülər. Forumun yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycan hökumətinə minnətdarlıq ifadə olundu. Vurğulanıb ki, forum təcrübə mübadiləsi ilə yanaşı, iştirakçılar üçün Azərbaycanın abidələri və irsi ilə yaxından tanışlıq imkanı yaradıb.

Ermənistanın niyyəti Bakı sessiyasında iştirakdan yayınmaqdır

Azərbaycan XİN iddialara cavab verir

Ermənistan tərəfinin öz nümayəndələri üçün əlavə təhlükəsizlik zəmanəti tələb etməsi cəhdlərinə gəldikdə isə, Azərbaycan tərəfindən yüksək səviyyədə təşkil edilən növbəti beynəlxalq məqsədlərdə iştirakdan yayınmaq məqsədilə bu ölkənin siyasi qərarından başqa bir şey deyil. Əgər Ermənistan XİN hələ də Dünya İrs Komitəsinin

sessiyasına keçirilməsinin texniki qayda və prosedurları barədə məlumatlı deyilsə, o zaman onların bu kimi tədbirlərin bütün iştirakçılarına ümumi və universal zəmanətlərini veridiyi və ölkələrə ayrılıqda xüsusi qeyd-şərtlərin təqdim edilmədiyini öyrənmək məqsədilə UNESCO Katibliyinə müraciət etmələri yaxşı olardı.

Azərbaycanla Bolqarıstan arasında mədəni əməkdaşlıq proqramı imzalanıb



UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında bir çox ölkələrin yüksək səviyyəli rəsmiləri iştirak edir.

Iyulun 4-də mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olan Bolqarıstan Respublikasının Mədəniyyət naziri Boil Banov ilə görüşdü.

Əbülfəs Qarayev qonağı ölkəmizin ev sahibliyi etdiyi beynəlxalq tədbirlər və Azərbaycanın zəngin mədəni irsi haqqında geniş məlumat verdi. Bildirdi ki, ölkəmiz bu istiqamətdə həyata keçirilən layihələrə dəstək verir, mədəniyyət sahəsində beynəlxalq əlaqələrin daha da inkişafında maraqlıdır.

Nazir Azərbaycanla Bolqarıstan arasındakı münasibətlərə toxunaraq qeyd etdi ki, iki ölkə arasında bütün sahələrdə yaxşı əməkdaşlıq mühiti mövcuddur. Bu mühitin daha da inkişaf etdirilməsində Azərbaycan tərəfi alından gələni edəcək.

Bolqarıstanlı nazir ölkəmizdə ilk dəfə olduğunu bildirdi, Azərbaycanın zəngin mədəniyyətə malik bir ölkə kimi səciyələndirdi: "Bunun əyani sübutu kimi Azərbaycanın Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasına yüksək səviyyədə ev sahibliyi etməsi və göstərdiyi yüksək qonaqpərvərliyi qeyd edə bilərik".

İki ölkə arasındakı əlaqələrin inkişafından danışıq zamanı qonaq mədəniyyət sahəsində daha sıx münasibətlərin qurulmasını, qarşılıqlı səfərlərin təşkil olunmasını maraqlı olduğunu diqqətə çatdırdı.

Sonra iki ölkənin Mədəniyyət nazirlikləri arasında 2019-2023-cü illərdə əməkdaşlıq haqqında proqram sənədi imzalandı.

Qazaxıstan və Kamboca ilə əlaqələrdən söhbət açılıb

Iyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Qazaxıstan Respublikası Baş nazirinin müavini Gülşara Abdalkalkova ilə görüşdü.

Əbülfəs Qarayev ölkəmizdə həyata keçirilən mədəniyyət siyasəti və bu istiqamətdə dövlətin əsas prioritetləri haqqında məlumat verdi. Azərbaycanın mədəni irsinin qorunması, təbliği sahəsində gerçəkləşdirilən tədbirlərin önəmi qeyd edildi.

İki qardaş ölkə arasında siyasi, iqtisadi, mədəni əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu diqqətə çatdıran nazir mədəni sahədə əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük perspektivlərin olduğunu vurğuladı. Mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin qarşılıqlı səfərlərinin təşkil olunmasının vacibliyi diqqətə çatdırıldı.

Əbülfəs Qarayev Qazaxıstan tərəfini bu ilin noyabr ayında ölkəmizdə İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı ilə birgə keçiriləcək tədbirlərə fəal iştirakla dəvət etdi.

Gülşara Abdalkalkova Azərbaycanın Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasına yüksək səviyyədə ev sahibliyi etdiyini vurğuladı. O, Qazaxıstan ərazisində yerləşən mədəni irsi nümunələrinin qorunması və təndilması ilə bağlı UNESCO ilə daha sıx əlaqələrin inkişafına çalışdığını bildirdi. Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevin iyulun 3-də Kamboca Kralığının Mədəniyyət və İncəsənət naziri Phoeung Sackona ilə görüşündə iki ölkə arasında əlaqələrin qurulması istiqamətində fikir mübadiləsi aparıldı, bu sahədə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər müzakirə olundu. Azərbaycanın dünyada mədəni əlaqələrin inkişafı üçün həyata keçirdiyi tədbirlərin önəmi vurğulandı.

Kambocalı nazir Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının yüksək səviyyədə təşkil edildiyini diqqətə çatdırdı, buna görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirdi.

Qonaq həmçinin ölkəmizin zəngin mədəni irsi malik olduğunu bildirdi, səfər müddətində bir sıra tarixi-mədəni məkanları ziyarət etdiyini söylədi.

Təəssürat və rəylər

Mədəni və təbii irsin mühafizəsində beynəlxalq əməkdaşlığa töhfə

Dünya İrs Komitəsinin Bakı sessiyasında səmərəli müzakirələr aparılıb. UNESCO-nun "Dünya mədəni və təbii irsi qorunması haqqında" Konvensiyasının ikrasını təkmilləşdirməsi ilə bağlı mühüm tövsiyələr səsləndirilib. İnandırmaq ki, səsləndirilən təklif və tövsiyələrlə bağlı mühüm qərarlar qəbul oluncayaq.

Bu fikirləri sessiyada iştirak edən Dünya Vəhşi Təbiətin Mühafizəsi Fondunun əməkdaşı Kolman Krodamin səsləndirib. Qonaq təmsil etdiyi təşkilatın Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təsisçisi və rəhbəri olduğu IDEA İctimai Birliyi ilə yaxından əməkdaşlıq etdiyini və birgə layihələr həyata keçirdiyini diqqətə çatdırdı. O, həmçinin Azərbaycanın dünyada palıq vulkanlarının diyarı kimi tanındığını və qarşdakı günlərdə bura ilə tanış olacağını qeyd edib.

Paytaxtımızda 20 il bundan əvvəl olmuşam. Ötən bu müddət ərzində Azərbaycanda şahidi olduğum bu inkişaf və quruculuq prosesləri mənə heyran edir. Maltanın UNESCO üzrə Milli Komissiyasının sədri Raymond Bondin belə deyib.

Sessiyasının Bakıda keçirilməsindən məmnunluğumu ifadə edən qonaq bunu Azərbaycana verilən əhəmiyyətə bariz nümunəsi kimi dəyərləndirib: "Dövlətinizin tərəfindən milli mədəni irsi abidələrinin mühafizəsinə xüsusi diqqət yetirilib. Buna misal olaraq İçərişəhər, Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı kompleksində aparılan bərpa işlərini qeyd etmək olar".

"Qırğızıstan Dünya İrs Komitəsinin sessiyasında aktiv şəkildə iştirak edir. Bakıda keçirilən bu sessiya bizim üçün gözəl bir təcrübədir", – deyər Qırğızıstan Xarici İşlər Nazirliyi Beynəlxalq təşkilatlar və təhlükəsizlik şöbəsinin müdiri Seit Ubukeyev bildirib. Seit Ubukeyev Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın takə Azərbaycan-UNESCO əməkdaşlığına dəyər, ümumilikdə dünya irsinə diqqət göstərməsindən məmnunluğunu dilə gətirib: "Bu təşəbbüslər digər ölkələr üçün çox gözəl nümunədir. Bu fəaliyyət ölkənin tanındılması və milli irsin mühafizəsinə öz töhfəsini verir".

L.AZƏRİ



əvvəli səh. 1-də

Festivalın rəsmi açılış məqamı yaxınlaşır. Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev, nazirlik rəsmiləri, ölkədəki diplomatik korpusun nümayəndələri, Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak edən əcnəbi qonaqların bir qismi festival-yarmarka məkanına yaxınlaşırlar. Nazir əvvəlcə festival iştirakçıları ilə görüşüb onların sənət bazarmına çıxardığı məhsullarla, təmsil etdikləri qurum və bölgə ilə maraqlandı. Hətta sənətkarların ona hədiyyə etmək istədikləri sovgılardan "bu satış yarmarkasıdır" deyərək imtina edir.

Satış deməmiş, qonaqlar arasında sənətkarlarımızın işlərinə maraq göstərən, necə deyirlər, əlini cibinə salan da az deyil. Taxtadan yonulmuş, nəfis işləməli tar-kaman-daf üyünə maraq göstərənləri daha yaxşı başa düşmək olar. Suvayr kimi ölçüce yığcam, mənəca dərin, üstəlik, ola bilsin ki, dünyanın heç yerində tapılmayacaq interyer bəzəyidir. Yəqin ki, illər öncə Azərbaycan muğamının, ardınca tar və kamança ifaçılıq sənətlərinin UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına

salınması da Dünya İrs Komitəsinin Bakı sessiyasına qatılanların bir çoxunun yadındadır...

Əl işi olan bijueriyası ilə festivala qatılmış bir xanım demə, başqa sahənin də ustası imiş. Arzu edənələr uzaq Hindistanda yaranıb Azərbaycanda son illər yerini bərkitməmiş mehinli (xına ilə bədən səthinə naxış salma sənəti) naxışları təklif edir. Sessiya iclaslarında iştirak edən Çin təmsilçisi gənc bir xanımın havəsə alında xına ilə naxışlı döymə etdirməsi, nəbat naxışlarının əlinə çəkilməsi prosesini heyrat dolu sevincle izləməsi də diqqətimizdən yayınmışdı. Belə baxanda, Hindistan Çinlə qonşudur, amma məhəndisi Azərbaycan xanımları daha tez "qavrayıb". Görünür, bizi bəşəri gözəllik anlayışına və atributlarına daha yaxın və daha açıqlıq.

Festival-yarmarkanın ikinci səyri başa çatır. Açılış mərasiminin aparcılarından öyrənirik ki, festival Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı, bir sıra dövlət orqanları, qeyri-hökumət təşkilatlarının iştirakı, sahibkarlarla əməkdaşlıq şəraitində həyata keçirilir. "I love Bakı" şəbəkəsi, Kiçik və Orta

El sənətkarları ilə görüş üçün meydana gəl!...

Bakıda Respublika Sənətkarlıq Festivalı başlanıb

Biznesin İnkişafı Agentliyi, Azərbaycan Sənaye Korporasiyası, "Azəripeyk" MMC, Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti, "ABAD", Yasamal rayon Əhillər Təşkilatı, Bakı Milli Geyim Evi, "Türbət" Mədəniyyət Mərkəzi, "Libraff" mağazalar şəbəkəsi layihənin tərəfdaşlarıdır. Bakı, Sumqayıt

- Mən bütün sənətkarlara təşəkkür edirəm ki, bu xalq sənətlərini yaşadırlar, yaradıcılıqlarını davam etdirirlər. Bütün təşkilatçılara da təşəkkür edirəm. Biz ilk sənətkarlıq festivalını məhz bu günlərə ona görə saldıq ki, hazırda Bakıda 150-dən çox ölkədən üç minədək qonağımız var. Onlar UNESCO-

üçün mühüm tədbir, onların öz məhsullarını xarici bazarlara çıxarmaq üçün şansdır. Əminəm ki, belə silsilə tədbirlər Azərbaycanda mədəni turizmin inkişafını sürətləndirir. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin siyasəti Azərbaycanı, Bakını dünyanın ən cəlbedici məkanlarından birinə çevirmək

Çıxış bitincə festivalın ilk gününün birinci musiqi səvqatı "Dədə-baba" qrupundan gəldi. Yeri gəlmişkən, bir daha xatırladaq ki, I Respublika Sənətkarlıq Festivalı iyulun 7-dək davam edəcək. Ünvani da yəzının əvvəlində qeyd etmişdik. İnsanı kökünə qaytaran, "bəlkə



Abşeronadan altmışa yaxın, digər bölgələrdən isə qırıxdək sənətkar... festival-yarmarkanın iştirakçısıdır. Həftə sonunadək hər gün səhər saat 9-dan axşam 9-dək davam edəcək festivalda arzu edənlər ustaların onların yaradıcılıq sirlərini soruşa, ustad tələblərinə də qoşula bilərlər. Aşaqlar isə burada Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyindəki təşkilatların, yaradıcı birliklərin iştirakı ilə konsertlər təşkil olunacaq.

Bu məlumatlar toplaşanlara çatdırıldıqdan sonra mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevə söz verilir. Nazir çıxışına minnətdarlıq sözləri ilə başlayır:

nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak etmək üçün cənabımızdır. İnənəm ki, bu festival xalq dekorativ-təbii sənəti ilə məşğul olan sahibkarlar



Man hesab edirəm ki, mədəni turizm marşrutu özlüyündə çox vacib amildir və bizim sənətkarlarımız bu marşrutun genişlənməsinə öz töhfələrini verəcəklər.

mən də bacaramam" kimi xeyrili şübhələrə salan festival-yarmarkaya baş çəkməyi unutmayın...

Gülçahan MİRMƏMMƏD

Xalq sənətkarlığı ilə bağlı kitab sərgisi

Sənətkarlıq festivalının açılış mərasimindən əvvəl qonaqlar Milli Kitabxananın həyatında fəaliyyət göstərən "Açıq kitabxana"da təşkil olunmuş "Azərbaycan xalq sənətkarlığı" adlı kitab sərgisi ilə tanış olublar.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev sərgi ilə tanışlıqdan sonra xalq sənətkarlığı icralarını əks etdirən belə dəyərli kitabların nəşrinin vacibliyini

qeyd edib. O, "Azərbaycan xalcaları: Qarabağ qrupu", "Azərbaycan xalcaları: İrəvan qrupu" kimi kitabların nəfis tərtibatda və müxtəlif dillərdə nəşr edilməsini yüksək qiymətləndirib.

Sərgidə Azərbaycan xalq sənətkarlığının zəngin nümunələrini əks etdirən xalçaçılıq, toxuma və bədi tikmə, kələgəyi, milli geyim nümunələri, boyacaqlıq, dulmuşluq, xəttatlıq və digər incəsənət növlərinə dair Azərbaycan dilində və xarici dillərdə nəşr olunmuş kitablar nümayiş etdirilib.

Dünya İrs Komitəsinin sessiyası ilə bağlı bölgələrdə tədbirlər

UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyası günlərində bölgələrdə də ölkəmizin beynəlxalq təşkilatla əməkdaşlığından, dünya xəzinəsindəki mədəni irs nümunələrindən bəhs edən tədbirlər təşkil edilir.

Ağstafa rayon Heydər Əliyev Mərkəzində reallaşan tədbirdə Ağstafa Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Vüqar Qədirov Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyasının ölkəmizin ictimaiyyəti həyatında, mədəniyyətimizin dünyaya tanıtılmasında əhəmiyyətini vurğulayıb. İdarənin rəisi müavini Gülgün Karimov, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru Humay Aslanova, digər çıxış edənlər bu mötəbər tədbirin paytaxtımızda keçirilməsinin ölkəmizin dünyəvi miqyasında artan nüfuzunun göstəricisi olduğunu qeyd ediblər.

Astara şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində "Azərbaycanın böyük mədəni irsi və UNESCO" mövzusunda tədbir keçirilib. Mərkəzin direktoru Kübera Əliyeva, fond baş mühafizəsi Elza Kazımova mövzu ilə bağlı çıxış ediblər. Mərkəzdəki rəssamlıq dərnəyi üzvlərinin əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış olub, dərnəyi bitirənlərə sertifikatlar verilib.

Zaqatalada rayon Mərkəzi Kitabxanası və Heydər Əliyev Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə konsert keçirilib. "Dünya xalqlarının rəqsləri uşaqların ifasında" adlı konsert proqramında balacların ifasında müxtəlif ölkə xalqlarının rəqsləri nümayiş olunub.

Bakı Konqres Mərkəzində UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində keçirilən tədbirlərdən biri də beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatı - Ağxa Xan Fondunun mədəni irsin qorunub saxlanılması sahəsində fəaliyyətinə həsr olunmuşdu.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev tədbirdə çıxış edərək Ağxa Xan Fondunun dünya ölkələrində mədəni və tarixi abidələrinin bərpası və mühafizə olunması istiqamətində fəaliyyəti yüksək qiymətləndirib. Əbülfəs Qarayev ölkəmizdə bu istiqamətdə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun görülmüş işlər barədə də məlumat verdi.

Daha sonra nazir diqqətə çatdırdı ki, Ağxa Xan Fondunun bu il musiqi sahəsində mükafatların ilk laureatı azərbaycanlı bəstəkar və pianoçu, UNESCO-nun "Sülh artisti" adına layiq görülmüş Fərid Özizadə olub.

Ağa Xan Fondunun fəaliyyətinə həsr olunmuş tədbir keçirildi



Sonra Ağxa Xan Fondunun fəaliyyəti və tarixi memarlıq abidələrinin qorunub saxlanılması istiqamətində həyata keçirdiyi layihələri əks etdirən videoçarx nümayiş olundu.

Fondun baş meneceri Luis Monreal memarlıq abidələrinin bərpası və təmiri istiqamətində Hindistan, Tacikistan, Əfqanıstan, Mali, Suriya və Pakistanda həyata keçirilən layihələr barədə

məlumat verdi. Bildirdi ki, fond tərəfindən 200-ə yaxın mədəni və tarixi abidənin bərpası və təmiri həyata keçirilib.

Qeyd edildi ki, memarlıq sahəsi üzrə Ağxa Xan Mükafatı artıq dördüncü onillikdir verilir. Mükafat bütün dünyada müsəlman cəmiyyətinin ehtiyaclarını və arzularının uğurla təmin edilməsinə imkan verən inşaat konsepsiyalarının aşkar və təşviq edilməsi məqsədilə təsis edilib. Bu mükafatı 1 milyon ABŞ dolları məbləğində olmaqla dünyanın ən böyük memarlıq mükafatıdır.

Sonra çıxış edən natiqlər memarlıq mükafatının təltif olunduğu müxtəlif tarixi və memarlıq abidələrinin bərpası və qorunub saxlanılması ilə bağlı layihələr barədə danışdılar.

FARİZ

Teatr-konsert müəssisələri artıq mövsümü başa vurmaq üzrədirlər. İl ərzində əldə etdikləri nailiyyətlərini, festival və qastrollarda iştiraklarının hesablarını verən teatr müəssisələrindən biri də Dövlət Akademik Musiqili Teatrı oldu.

İyulun 4-də teatrın foyesində təşkil olunan tədbir sənət ocağının 109-cu mövsümünün yekunlarına həsr olunmuşdu. Tədbirdə əldə olunan nailiyyətlərə nəzər salındı, mükafatlar təqdim olundu.

Teatrın direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əliqismət Lalayev hər kəsi salamlayaraq bildirdi ki, yaradıcı heyətin yeni tamaşaları, qastrol və festivallarda iştirakı sayəsində sənət ocağı bu mövsümdə də məhsuldar başa vurmaqdadır. Qeyd etdi ki, teatr üçün əlaqədar hadisə isə ümumilikdə kollektivin böyük sevincinə səbəb olan akademik teatr statusu almasıdır.

Mövsüm ərzində seçilənlər mükafatlandırıldı



İl ərzində təqdim olunan tamaşalar barədə ətraflı məlumat verən direktor səmərəli fəaliyyətinə görə seçilən əməkdaşları elan etdi. Qeyd etdi ki, xüsusi yaradıcılıq fəaliyyəti ilə seçilənlər mövsümün sonunda mükafatlandırılması Musiqili teatrda artıq ənənəyə çevrilib. Bu dəfə də müxtəlif nominasiyalar üzrə

xüsusi mükafatların verilməsinə deyən Ə.Lalayev təltif edilənlərə qarşıdakı mövsümdə də belə səmərəli çalışmaq arzu etdi. "Mövsümün ən yaxşı texniki işçisi" Ayınış Məmmədova, "Mövsümün ən işgüzar əməkdaşı" Sücəddin Sadiyev, "Mövsümün ən yaxşı uşağ roluna görə" Rəhif Məmmədov və Atila Məmmədov



dov, "Mövsümün ən yaxşı uşağ tamaşasında roluna görə" isə Zaur Əliyev mükafatlandırıldı. Bunlarla yanaşı "Mövsümün ən yaxşı musiqijisi" kimi Atabey İsmayilov, "Mövsümün ən yaxşı xor artisti" olaraq Murad Əliyev, "Mövsümün ən yaxşı balet artisti" nominasiyasında isə Mələkxanım Səferova fərləndirildi. Teatrın beynəlxalq festival və qastrollarda uğurlu təmsil olunmasına görə Əməkdar artist Nərgiz Karimova, "Mövsümün perspektivli aktrisası" kimi isə Eleonora Mustafayeva seçildi. Gənc aktyor İbrahim Əlizadə "Mövsümün perspektivli aktyoru" mükafatını aldı.

Teatrın direktoru "Mövsümün yubileyi" nominasiyasının da müəyyən edildiyini və bu mükafata Xalq artisti, professor İlham Nəmiş Kəmalin layiq görüldüyünü dedi, aktyoru səhnəyə dəvət edərək onu 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik etdi. Mövsümün məhsuldar aktyor və aktrisası kimi seçilən Fərid Rzaev və Gülnarə Əzizova da mükafatlarını aldılar. Sıra "Mövsümün seçilən tamaşası"na gəlincə "Toya bir gün qalmış"ın quruluş müəllifi, Əməkdar incəsənət xadimi Əsgər Əsgərov mükafatlandırıldı. Mövsümün seçilən aktyorları kimi də gənc nəslin nümayəndələri – Əmrar Dadaşov (Azərbaycan

bölməsi) və Emil Heydərov (rus bölməsi) elan olundular.

Mərasimdə həmçinin Xalq artisti Hüseynağa Sadiqovun ailəsinin sənətkarın xatirəsinə yazılmaq üçün təsis etdiyi "Büllür alma" mükafatı da təqdim olundu. Bu mükafata mövsümün ən yaxşı tamaşası kimi "Balaca Şahzadə"nin quruluş müəllifi, Xalq artisti Cənnət Səlimova və həmin tamaşanın bədii tərtibatına görə gənc rəssam Məryəm Ələkbərlili layiq görüldü.

Sonda "Mövsümün seçilən aktrisası"nı elan edən teatrın direktoru mükafata Xalq artisti Afəq Bəşirzadənin layiq görüldüyünü dedi.

Mərasimdə Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının (ATXİ) sədri, Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbər-direktoru, Xalq artisti Azər Paşa Nemətov da çıxış edərək teatr təmsilçiliyinə uğurlar arzuladı. O, rəhbərliyi olduğu İttifaq tərəfindən yaradıcılıq fəaliyyətlərinə görə seçilən teatr aktyorlarına – Məhərrəm Qurbanov, Hüseyn Əli, Əliməmməd Novruzov və Ruslan Mürsəlova fəxri fərmanlar təqdim etdi. ATXİ-nin sədri həmçinin Akademik Musiqili Teatrın direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əliqismət Lalayevə "Sənətkar medalı" ilə təltif etdi.

Mükafatlandırılma mərasimi tamaşalardan parçalar, rəngarəng mahnı və rəqslərlə davam etdi.

HƏMİDƏ

"Azərbaycan musiqi tarixi"nin növbəti cildi çapdan çıxıb

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Məmarlıq və İncəsənət İnstitutunun Musiqi tarixi və nəzəriyyə şöbəsinə hazırlanmış "Azərbaycan musiqi tarixi" çoxcildliyin növbəti – dördüncü cildi çapdan çıxıb.

Kitabdan ötən əsrin 50-60-cı illərindən sonra bəstəkarlarımızın yaradıcılığının və bu dövrün musiqi həyatının ümumi mənzərəsi, mövcud janrların təhlili və inkişaf təmayülləri yer alıb. Layihənin rəhbəri və elmi redaktoru akademik Zəmirə Səfərova.



əvvəlki səh. 1-də

Proqramda festivalın bədii rəhbəri, Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti Fəxrəz Əliyevdən "Rəqs" əsəri də yer alıb. Solistlər – beynəlxalq müsabiqə laureatı Ceyla Seyidova (violin), Mirxəlil Məmmədov (viola) və Əməkdar artist Fərid Məlikov (kamança) ifaları tamaşaçıların tərəfindən alqışlarla qarşılanıb.

Rusiyadan gəlmiş instrumental kvintetnin konserti

Həmin gün axşam saatlarında musiqisevərlərə Rusiyadan gəlmiş "No Indifference" instrumental kvintetinin konserti təqdim olunub.

Füsunkar bir güşədə, Marxal gölünün kənarında keçirilən konserti musiqisevərlər, həmçinin istirahət kompleksində qonaqlar izləyiblər.

Əvvəlcə qrupun fəaliyyəti barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, "No Indifference" instrumental kvinteti 2008-ci ildə Rusiyanın Tver Akademik Filarmoniyasının solistləri Maksim Səlnikov (bayan), Yelena Jdanova (violin), Tatyana Nikolayenko (gitar), Vitali Barmenkov (kontabas) və Aleksandr İppolitov (zərb alətləri) tərəfindən yaranıb. Kvintetin repertuarı rus və Avropa bəstəkarlarının müxtəlif janrlarda əsərləri, caz improvizasiyaları, həmçinin sovet estrada mahnıları, rəqlər və dünya xalqlarının melodiyaları ilə zəngindir. Musiqi nömrələrinin aranjimanını musiqiçilər özləri edirlər. Son vaxtlar kvintet yeni layihələrinə peşkar rəqqaslar da dəvət olunur və bu, konsertləri daha da rəngarəng edir.

Kvintetin bədii rəhbəri Maksim Səlnikovdur.

Konsert zamanı "No Indifference" qrupu üzvlərinin təqdim etdikləri şəni musiqi nömrələri tamaşaçılara yüksək əhval-ruhiyyə bəxş edib. Kollektivin ifa etdiyi vətənpərvərlik ruhunda mahnılar, A.Pitəssollanın məşhur "Tanqo"sı, həmçinin görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Ələkbər Tağıyevin "Sən gəlməz oldun" mahnısı musiqisevərlər tərəfindən həərətli alqışlarla qarşılanıb.

Konsertin sonunda festivalın bədii rəhbəri Fəxrəz Əliyevdən kollektiva təşkilatçılar adından minnətdarlığını bildirib. Musiqi qrupuna festivalın simvolu təqdim olunub.



"Nəsimi mövzusu Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərində"

Festival çərçivəsində iyulun 3-də Şəki Dövlət Regional Kollecinə "Nəsimi mövzusu Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərində" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə kollecin tələbələrini Nəsimi ya-

radıcılığına həsr etdikləri rəsmlərdən ibarət sərgi ilə tanış olublar. Böyük şairin 650 illiyinə həsr olunan dəyirmi masada şairin həyatı, əsərlərində əks olunan fəlsəfi düşüncələr, Azərbaycan bəstəkarlarının müxtəlif vaxtlarda Nəsimi mövzusunda müraciət etmələri barədə müzakirələr aparılıb.

Dəyirmi masanı kollecin direktoru Sərdar Şərifov açaraq "İpək Yolu" festivalının tədбирindən birinin bu təhsil ocağında keçirilməsinin ənənəyə çevrildiyini bildirib.

Festivalın bədii rəhbəri, professor Fəxrəz Əliyevdən çıxış edərək, bildirib ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən bu ilin "Nəsimi ili" elan edilməsi respublikamızda bir sıra mədəni layihələrin vüsət almasına təkan verib. Bununla əlaqədar olaraq builki festivalın proqramına Nəsimi mövzusunda həsr olunan tədbirlər də daxil edilib.

Dəyirmi masada musiqişünas Sevdə Hüseynovanın "Nəsimi ili" ilə əlaqədar Bəstəkarlar İttifaqında keçirilən tədbirlər haqqın-

da, sənətsünlüq üzrə fəlsəfə doktoru Lətifəxanım Əliyevanın "Fəxrəz Əliyevdən "Nəsimi Passion" əsəri", Əməkdar mədəniyyət işçisi Səadət Şirvanovanın "Fikrət Əmirovun yaradıcılığında Nəsimi mövzusu", Bəstəkarlar İttifaqının mətbuat xidmətinin rəhbəri İltifat Hacıxanovlunun "Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında Nəsimi mövzusu"nda məruzələri dinlənilib.

Məruzədə TURKSOY ölkələrindən olan musiqiçilərin iştirakı ilə Qərbi Qazaxıstan Vilayətinin Estrada Simfonik Orkestri konsert proqramı ilə çıxış edib.

Məlumat verilib ki, orkestr 2010-cu ildən fəaliyyət göstərir. Orkestrdə ölkənin bir sıra musiqi təhsili ocaqlarının – Kumanqazi adına Qazaxıstan Milli Konservatoriyası, T.Jurgenov adına Musiqi Akademiyası, A.Jubanova adı-

"İpək Yolu"nda növbəti görüşdək

Şəkiddə beynəlxalq musiqi festivalı başa çatıb



Bildirilib ki, Bəstəkarlar İttifaqı "Nəsimi ili" ilə bağlı bir sıra layihələr həyata keçirir. İttifaqın sədri Fəxrəz Əliyevdən təşəbbüsü ilə "Nəsimi iylə" adlı yeni layihə start verilib. Gənc bəstəkarlarda Nəsimi irsinə maraq oyadaraq, onlara şairin qəzəllərindən istifadə etməkə kamera-instrumental əsərlərin yazılması təklif olunub. Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında "Nəsimi-romans" müsabiqəsi təşkil edilib. Bəstəkarlar İttifaqının "Nəsimi ili" ilə əlaqədar tədbirləri ilin sonunaqədər davam edəcək.

Dəyirmi masanın sonunda kollecin tələbələrini ifasında Nəsiminin qəzəllərini yer aldığı konsert proqramı təqdim olunub.

Festivalın son iştirakçısı Qazaxıstan kollektivi olub

Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, Bəstəkarlar İttifaqı və Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə reallaşan X "İpək Yolu" Beynəlxalq Musiqi Festivalı iyulun 3-də axşam "Marxal" istirahət kompleksinin yay teatrında təntənəli mərasimlə başa çatıb.

Mərasimdə TURKSOY ölkələrindən olan musiqiçilərin iştirakı ilə Qərbi Qazaxıstan Vilayətinin Estrada Simfonik Orkestri konsert proqramı ilə çıxış edib.

Məlumat verilib ki, orkestr 2010-cu ildən fəaliyyət göstərir. Orkestrdə ölkənin bir sıra musiqi təhsili ocaqlarının – Kumanqazi adına Qazaxıstan Milli Konservatoriyası, T.Jurgenov adına Musiqi Akademiyası, A.Jubanova adı-

na Respublika Musiqi Məktəbi, M.Ütemisov adına Qərbi-Qazaxıstan Dövlət Universiteti, Kurmanqazi adına Ural Musiqi Kollecinin məzunu olan çıxış edirlər.

Orkestrin formalaşması və inkişafına Qazaxıstanın Əməkdar incəsənət xadimi, dirijor A.Şevlev böyük töhfə verib. Hazırda kollektiva Əsət Xasanov rəhbərlik edir.



Bildirilib ki, orkestrin repertuarına Qazaxıstan bəstəkarlarının, həmçinin rus və dünya klassik musiqi əsərlərindən ibarət 200-dən çox əsər daxildir. Konsertdə solistlər – Qazaxıstanın Əməkdar incəsənət xadimi Janlın Xasanova, dombra ifaçısı Akilbek Bektəşov, kobız ifaçıları Aksamal Kanatkalıyeva, Emər Omirali, Qırğızıstandan Aksabek Məmkəmbet Uulu, Türkiyədən Yılmaz Demirtaş, Azərbaycandan Rüstəm Müslümov və Ərəstan Quliyevin təqdim etdikləri musiqi nömrələri tamaşaçıların tərəfindən rəğbətə qarşılanıb.

Proqram başa çatdıqdan sonra Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov çıxış edərək festivalın keçirilməsində əməyi olan bütün qurumlara, festivalın bədii rəhbəri, Xalq artisti Fəxrəz Əliyevdən, bağlanış konsertinin təşkilinə göstərdiyi dəstəyə görə TURKSOY-un baş katibi Dusen Kaseinova minnətdarlığını bildirib.

Qazaxıstan estrada-simfonik orkestrinin dirijoru, Qazaxıstanın Əməkdar artisti Kanat Axmetova, həmçinin Fəxrəz Əliyevdən və Dusen Kaseinova şəhər İcra Hakimiyyəti adından festivalın simvolu təqdim olunub.

"Böyük İpək Yolu bizim türk mədəniyyətinin "paytaxtı"nı elan etdiyimiz qədim tarixi şəhərlərdən keçir. Bu şəhərlər arasında mirvariya bənzəyanı səvimi Şəkimiz də var. Yüksək notlarla başa vurduğumuz 10-cu "İpək Yolu" musiqi festivalı yalnız türk



dünyasına deyil, bütün dünyaya bu gözəl şəhəri, onun səkinlərini, ümumilikdə, Azərbaycanı yaxından tanımaq imkanı verir". Bu sözləri TURKSOY-un baş katibi Dusen Kaseinova mərasimdə jurnalistlərə müsahibəsində deyib.

Baş katib bildirib ki, Şəki beynəlxalq tədbirlərinin, festivalının keçirilməsi üçün çox gözəl məkandır: "Mən bütün şəkilləri, eləcə də Azərbaycan xalqını bu gözəl mədəniyyət bayramı nəsibətilə bir daha təbrik edirəm", - deyir o bildirib.

Mərasim atəşfəşanlıqla başa çatıb.



"Orada bir ev var, Xızıda"

Cəfər Cəbbarlının qubileyi ilə bağlı tədbir

Cəfər Cəbbarlının 120 illik yubiley tədbirləri çərçivəsində Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin dəstəyi, Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi Kitabxananın Uşaq şöbəsinin təşəbbüsü, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi (AYB) Sumqayıt bölməsinin və "Dostluq" mədəniyyət evinin birgə təşkilatçılığı ilə edibin Xızı rayonundakı ev-muzeyində tədbir keçirilib.

"Orada bir ev var, Xızıda" adlı tədbirdə əvvəlcə Cəfər Cəbbarlının "Azərbaycan bayrağına" seiri ilə səslənib. Tədbirin aparıcısı – yazıçı Hafiz İmamnəzəri C.Cəbbarlının yaradıcılığı, ictimai fəaliyyəti, keşməkeşli həyat yolu haqqında məlumat verib. Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin Xızı rayon nümayəndəliyi üzrə baş məsləhətçisi Mövsüm Bağirov, AYB-nin Sumqayıt bölməsinin sədri Gülnarə Cəmaləddin, Xızı rayon Mərkəzi Kitabxanasının direktoru Aysən Əliyeva və başqa çıxış edənlər

may fəaliyyəti, keşməkeşli həyat yolu haqqında məlumat verib. Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin Xızı rayon nümayəndəliyi üzrə baş məsləhətçisi Mövsüm Bağirov, AYB-nin Sumqayıt bölməsinin sədri Gülnarə Cəmaləddin, Xızı rayon Mərkəzi Kitabxanasının direktoru Aysən Əliyeva və başqa çıxış edənlər

Cəfər Cəbbarlının irsindən, dövlət mədəniyyətə, ədəbi prosesin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğıdan söhbət açıblar.

Sabir Sarvan adına Uşaq poeziya teatrının balaca aktyorlarının ifasında yazıçının 1925-ci ildə çəkmə aldığı "Yaylağa gedir" adlı nəfəsmam pyesinin müasir versiyası – "Sair və artist" satirik şeri əsasında səhnəlik nümayiş olunub. "Dostluq" mədəniyyət evi öz fəaliyyət ansamblının ifasında C.Cəbbarlının şeirlərinə yazılmış mahnılar maraqla dinlənilib. Sonda iştirakçılar edibin ev-muzeyi ilə tanış olub.

iyulun 3-də AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunda görkəmli şərqşünas alim, Əməkdar elm xadimi, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor Rüstəm Əliyevin 90 illik yubileyi ilə əlaqədar elmi sessiya keçirilib.

Tədbirdən öncə institutun əməkdaşları Rüstəm Əliyevin 2-ci Fəxri xiyabanda məzarını ziyarət ediblər.

Yubiley tədbirləri AMEA-nın İctimai Elmlər Bölməsinin akademik Nərgiz Axundova açaraq Rüstəm Əliyevin Azərbaycan şərqşünaslığının dünya miqyasında tanınan alimlərdən olduğunu qeyd edib, onun gələcək nəsillər üçün böyük bir elmi miras qoyduğunu söyləyib.

AMEA-nın Humanitar Elmlər Bölməsinin akademik-katibi, akademik Teymur Karimli çərçivəsində Rüstəm Əliyevi Azərbaycanşünas alim kimi xarakterizə edib və onun nizamılaşdırılmasında xidmətlərini əvəzli olduğunu deyib.

"Rüstəm Əliyevin həyatı və elmi fəaliyyətinin əsas istiqamətləri" mövzusunda məruzə edən Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Gövhər Baxşəliyeva dünya şöhrətli şərqşünas Rüstəm Əliyevin Azərbaycan xalqının elm tarixində parlayan zəkalardan olduğunu, Orta əsrlər İran, Azərbaycan, ərəb və türk filologi-



yanı'nın tərtibi kimi mühüm elm işlərinin öhdəsindən gəlib.

Şərqşünaslıq İnstitutunun İran filologiyası şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə elmlər doktoru Məsiha Məhəmmədli "Dünya miqyaslı iranşünas" mövzusunda məruzəsində görkəmli şərqşünas alim Rüstəm Əliyevin elmi yaradıcılığında, onun İran və farsdillə Azərbaycan ədəbiyyatının ən möhtəşəm əsərlərini elmi-tənqidi mətnlərinin hazırlanmasında, rus və Azərbaycan dillərinə tərcüməsində müstəsna xidmətlərindən danışdı.

Rüstəm Əliyevin tanınmış şərqşünas M.N.Osmanovla bir-

likdə Kembric nüsxəsi əsasında Ömər Xəyyamın rübailərini rusçaya tərcümə etməsi və farsca mətn, müqəddimə və şərhilə birlikdə nəşr etməsi, alimnin iranşünaslıq fəaliyyətinin ən parlaq səhifələrindən biri kimi Firdovsinin "Şahnamə"sinin elmi-tənqidi mətninin 9 cildlik Moskva nəşrinin 4, 5 və 8-ci cildlərinin hazırlaması xüsusi qeyd edilib.

Tədbirdə həmçinin AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu Qədim dövr Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor İmamverdi Həmidovun "Rüstəm Əliyev ərəbşünas kimi" mövzusunda məruzəsi dinlənilib. Məruzələrdən sonra Rüstəm Əliyevin Moskvada yaşayan oğlu Med Əliyevin tədbir iştirakçılarına video-müraciəti səsləndirilib.

Akademik Möhsün Nəğisoylu, professorlar Mehdi Kazımov, Vilayət Cəfərov, Rəhim Əliyev, Məhira Quliyeva, Şəfəq Əlibəyli, Şahin Fazil çıxış edərək Rüstəm Əliyevlə bağlı xatirələrini bölüşüblər.

Rüstəm Əliyevin ailəsi adından yaxın qohumu Əli Həsənov çıxış edərək yubiley tədbirlərinin təşkilatçılarına təşəkkürünü bildirib.

Görkəmli şərqşünas Rüstəm Əliyevin 90 illiyi qeyd olunub

Lənkəran teatrı İranda festivalda iştirak edəcək

Lənkəran Dövlət Dram Teatrının truppası İran İslam Respublikasında keçiriləcək teatr festivalında dəvət olunub.

Teatrın direktoru Tofiq Heydərov bildirib ki, Zəncan şəhərində iyulun 8-dən 12-dək davam edəcək Milli Teatr Festivalında Lənkəran Dövlət Dram Teatrı ölkəmizi Əmi Əskarovun müəllifi və quruluşçu rejissoru olduğu "Sehrbazlar dərsi" nağıl-tamaşası ilə təmsil edəcək.

Süjet xətti Azərbaycan folklorundan qaynaqlanan bu səhnə əsərinin quruluşçu rəssamı Tərlan Sadiqov, musiqi tərtibatçısı Fərahim Fərəcovdur. Rolları Əməkdar artist Sücəddin Mirzəyev, teatrın aktyorlarından Emin Fərzullayev və Səadət Əliyev ifa edirlər.

"Uşaqlar sevsin dəyə..."

Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasında Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin dəstəyi ilə rəssam-dizayner Aygün İlyasovanın tələbələrini "Uşaqlar sevsin dəyə..." adlı xeyriyyə sərgisi keçirilib. Tədbir Sumqayıt şəhərinin 70 illik yubiley tədbirləri çərçivəsində təşkil edilib.

Sərgidə hər tələbənin 1-2 rəsm əsəri olmaqla 27 rəsmi nümayiş olunub, sonda 3 əsər auksiona çıxarılıb.

Qalereyanın direktoru Elladə Həsənova, sərginin təşkilatçısı rəssam Aygün İlyasova və digərləri çıxış edərək bildiriblər ki, belə tədbirlər uşaqlara ərkan yaqdan mərhəmət hissiini aşılamağa xidmət edir.



“Altaydan Atırauya qədər”

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilat – TÜRKSOY-un layihəsi üzrə 23-25 iyun tarixində Qazaxıstanın Atırau şəhərində “Altaydan Atırauya qədər” Müasir türk musiqisi festivalı keçirilib. Festivalda iştirak edən Əməkdar incəsənət xadimi, Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyinin direktoru, Bəstəkarlar İttifaqının katibi Sərdar Fərəcov təəssüratını bizimlə bölüşdü.

Bəstəkar bildirdi ki, Atırau valiliyi (akimat) və Qazaxıstan Bəstəkarlar İttifaqının dəstəyi ilə gerçəkləşən festivalda TÜRKSOY-un baş katibi Düsən Kaseinov, Atırau valisi (akim) Nurlan Noqayev, Qazaxıstan Bəstəkarlar İttifaqının sədri Balnur Kadirbek və türkdillik ölkələrin tanınmış musiqi xadimləri iştirak edib.

Baş katib Düsən Kaseinov qıxıxı zamanı diqqətə çatdırıb ki, türk dünyasının dəyərli musiqi xadimlərini bir araya gətirən festival gələcəyə olan planlarımızı birgə mütakərrim etməyə şərait yaradır.

Sərdar Fərəcov: “Atırauda keçirilən festival türk mədəniyyətinin ölkələrimiz arasında təbliğini böyük töhfə idi. Festivalda “Narın” Qazax Xalq Çalğı Aletləri Orkestrinin ifasında türk dünyasının böyük bəstəkarlarının əsərləri səsləndirildi. Festivalın qonaqları və iştirakçıları Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan, Özbəkistan, Tatarıstan, Bəşqırdıstan, Xakasiya, Uygur musiqi nümunələrinin təqdim olunduğu gecədə türk xalqlarının musiqi mədəniyyətinə səyahət etmiş olular”.

Həmsöhbətim bildirdi ki, Qazaxıstan-da 17 orkestr fəaliyyət göstərir və qaydalarına əsasən bir orkestr yeni əsər ifa edərsə, bütün orkestrlər həmin əsəri ifa edirlər. Demək, bu festival çərçivəsində səslənən bütün əsərlər Qazaxıstanın şəhərlərində ifa edilərək təbliğ ediləcək: “Festivalda mənim “Koroglu əfsanəsi” simfonik freskam və bəstəkar İlham Azmanlının “Azərbaycan bayrağı” əsəri də səsləndi. “Azərbaycan bayrağı” əsərini Qazaxıstanın Abay adına Opera və Balet Teatrının solistləri, tanınmış vokalçılar Gulzat Dautbayeva və Darhan Joldıbayev ifa etdi. Hər dəfə mənim nəqarətimdə “Azərbaycan bayrağı” sözləri təkrarlananda salonda alqış sədalən eşidirdi. Atırau şəhərinin valiliyi qazax şeirinin 10 oldik antologiyasını qonaqlara hədiyyə etdi. İnənirəm ki, Üzeyir bəyin ev-muzeyinə hədiyyə olan bu antologiya ədəbiyyatsevərlərə də



böyük töhfə olacaq. Yüksək səviyyədə təşkilatçılıqla gerçəkləşən festivalda yeni əsərlərin təqdim olunması ilə yanaşı, müxtəlif ölkələrdən hənərkərlərimizə fikir mübadiləsi ilə də yadda qaldı və türk dünyası musiqicilərinin növbəti görüşlərinin keçirilməsi arzusu ilə yekunlaşdı”.

Sərdar Fərəcov onu da qeyd etdi ki, türk dünyasının növbəti musiqi bayramları Bəşqırdıstanda keçiriləcək. Türk xalqları çağdaş musiqi festivalı və Tatarıstanda təşkil ediləcək Avrasiya musiqi festivalı olacaq.

Lala AZƏRİ



ev Dodin səhv etmir. Yox, mən onun səhv etməyini arzulamıram, onun səhv edəcəyini həsrətləndirirəm. Sadəcə, təəccübümü də gizlətmək istəmirəm, çünki hansı mövzunu əsərinə salırsa, aktuallıq onun istədiyi ilə sözləşir, hər dəfə heyrat və maraqlı doğuran uğurlu nəticə özünü çox göstərir.

Bir zamanlar G.Tovstoyonov, A.Efrosun, Y.Lyubimovun, V.Pluçekin, O.Yefremovun tamaşalarının mədəniyyət hadisəsi kimi gözləyən teatrsevərlər bizim günlərdə A.Fokinin, L.Dodinin, A.Moquçinin, K.Serebrinnikovun, K.Ginkasin səhnə işlərinin izlərini yaşayırlar.

Yəqindəcə ki, o zaman ki Leninqrad Böyük Akademik Teatrının səhnəsində F.Dostoyevskinin “Ürək” əsəri əsasın da hazırladıq tamaşa ilə teatr aləmində böyük əks-səda yaradan L.Dodin adlı cavan rejissor, kimsənin gözləmədiyi halda bu teatrda uzaqlaşdırılma da, çox keçmədən özünü neinki bütün İttifaq, hətta onun höddürlərində çox-çox uzaqlara tanıtdırırdı.

Otan illər ərzində L.Dodinin adı təkcə ölkənin və dünyanın müxtəlif səhnələrində qurulmuş tamaşaların afişalarında deyil, ən qızğın mübahisələrdə, ən ciddi resenziyalarda hallandırılmağa başladı. Və artıq sərhəd tanımayan teatr aləmi L.Dodini və onun rəhbərlik etdiyi Mali Akademik Dram Teatrı birmənalı şəkildə qəbul etdi.

İdeya, üslub və janr etibarilə fərqlənən tamaşalarını, teatr sənəti haqqında düşüncələrini, həmçinin çağdaş rejissorluğu bəzən açıq-aşkar polemikaya hədəf olan bəlli “izm”lərin çərçivəsində sığmayan “əməlləri”ni müşahidə etmək, söz yox ki, olduqca maraqlı idi. İlk baxışda kiçik bir mövzuda böyük miqyaslı bəşəri məsələlərin qat-qat açılması istəhi ilə hər dəfə işə başlayan L.Dodin daha böyük layihələrin bədi realitəsinə və yerli gəldikdə, öz niyyətlərini Avropa səhnələrində gerçəkləşdirməyə can atırdı.

Çalır həyat qayğılarının çətdirdiyindəmi, ya başqa səbəb vardı, bilirməm, amma L.Dodin bir müddət mənim maraqlarıma dairəmə olanda. Bu dövrdə daha çox Çin, Polşa, İtaliya, gürcü, ingilis teatrının yaradıcılığı haqqınyörünədim. Bələ ki, həmin ölkələrdəki hənərkərlərim Penq Tao (Çin), Tomas Milkovski (Polşa), Luka Ronkoni (İtaliya): artıq vəfat edib). Levon Tusuladze (Gürcüstan) bu işdə mənə kömək edirdilər. Məhz mən dəvərdə Böyük Britaniyada yaşayan teatrşünas dostum, London Universitetinin Teatr və səhnə sənəti kafedrasının müdiri olan professor Mariya Şevtsova ilə söhbətlərimizin birində Lev Dodin haqqında kitab üzərində işlədiyini, bitirincə mənə göndərəcəyini söylədi.

Sən kimsən, Hamlet?

Bəlli hadisələrin dairəsinə daxil olan obrazların qarşılıqlı münasibətləri vasitəsilə gerçəkləşən səhnə oyununu konfliktlə təmsil olunan güvələrlə sayəsində rejissorun ideya-bədii fikrinin oxunması üçün tamamilə yetərli görünür. Yeni, pyesdəki Laert, Horatio, Rozenkrants, Gil-denstem, Fransisko, Bernardo və s. obrazların ixtisar edilməsi hər hansı naqışlıq funksiyadır, çünki onların səhnə funksiyası üç səyyar aktyorun ifa vasitəsilə təmin edilir.

Qarşımızda Hamletdə “öz Hamletimiz”in bir dəfə müəyyən edildiyimiz cizgiləri görürük, çünki onlar yoxdur. Bize təqdim edilən Hamletin öz ədəbi sələfinin fərqli bədii energetikası, tamamilə başqa şəkildə “proqramlaşdırılmış” səhnə həyatı var. İlk gəlişində özünü gizlətməyi, ifadəli addımları ilə fantom bir qüvvə sahibi təəssüratı oyaqdan, özü ilə dünya boyda bir bələ gətirən bu insan bize tanış gəlir.

Tamaşanın səhnəqrafıya həlli ilk baxışda yığcam və anlaşıqlıdır, sadə olsa da, funksionaldır. Arxa planda quruluşçu yarımdəyri metal konstruksiyaya hə-rümpək toru bəsmə Elsinorun səra yerləşdirilməsi ehtiva edir. Orta müstəvi ilə müxtəlif hadisələrin oyun meydanları üçün nəzərdə tutulub və yerli gəldikdə gah səyyar aktyorların səhnəsi, gah saray otağı, gah qəbristanlığı və s. məkanlar üçün istifadə edilir.

Tamaşa, Şekspirdə olduğu kimi, kralın ölümü ilə başlıca da, ilk oyun səhnəsində, müəllifdən fərqli olaraq, Hamletin anası Gertruda ilə görüşü verilir. Burada Hamlet anasına qarşı nəzakətli davranış içərisində, həm də qəzəbli və qətiyyətlili görünür. Bu səhnədə ele təəssüvü yaranır ki, o hansısa bir qarar üzərindən hərəkət edir. Başqa sözlə desək, L.Dodinin aktyor Danila Kozlovskinin ifasında təqdim etdiyi Hamlet dramaturji obraz olaraq Şekspirin Hamletinə o qədər də bənzəmir.

Kölgənin bildirdiyi məşum xəbərdən sarsılıb, sonradan kölgənin onun zəifliyindən istifadə edib aldadacağı barədə şübhəli hallar keçirir. D.Kozlovskinin biza tanıtdığı Hamlet atasının qətlə yetirildiyinə və qatlin əminli Klavdi olduğunu tam əminidir. Oyar ki, burada ne uzun-uzadı tərəddüdləşmələrinə, ne de onun ağılıni itirməsi barədə ətrafdakılarda hər hansı rəy yaratmağına lüzum qalmır. Yeni bu Hamletin Vittenberqdən həqiqətə aşkara çıxarməğa yox, qatlı cəzalandırmağa gəldiyinə şübhə yeri yoxdur. Odu ki, tamaşanın ilk səhnəsində onun anası ilə qarşılaşması qaribə təəssürat oyaqdır.

Bələ Hamletlərin oyun stereotiplərindən növbətsini, təsevvürlərdə qalın qəlibə sığacaq birisini görmədiyimiz üçün bu Hamlet biza qaribə bizi? Və düşünürük ki, bu, o deyil. Bəli, bu, o deyil. Amma ne yaxşı ki, o başqadır, tamam başqa Hamletdir. Bu Hamletin bir digərini əvəz edən səhnələr böyü davam edən şübhəli, tərəddüdlü, gümanlı, hadisələrlə ləngitilmiş, üzüntülərinin özü qısa olub, qətiyyətlili hərəkətlə mənalıdır.

L.Dodinin Hamleti intibah qəhrəmanı deyil. Bəli, onun rejissor dramaturgiyasının bəli bir niyyəti də yoxdur. Şekspirin ayrı-ayrı pyeslərindən, o cümlədən “Kral Lir”, “Maqbet”, “İll Riçard” kimi əsərlərdən iqtibaslar edən L.Dodinin B.Pasternakin tərcüməsindəki mətnin orijinalında etdiyi ixtisarlari ali məqsədin səslənməsinə işləyəcək motivlər əvəzlemişdir. Əgər alınan ədəbi materialı oxumşu olsaydıq, bəlkə də rejissor “özbaşınalıq” ilə razılaşmaq çətin olardı, amma bədii bütöv halında görüldüyü tamaşa rejissorun həmin əməliyyatının ən doğru yol olduğunu bizi inandırır. Bu yerdə “məqsəd vasitəyə haqq qazandırır” deyirlər. L.Dodinin səhnəyə çıxardığı Hamlet fəlsəfi düşüncələri ilə rəğbət oyaqdan romantik ovqatlı Vitenberq məzmunu, “yer üzünün əşrafi” olan insanın yaramazlığı və yirtici əməlləri üzündən sarsıntılı keçirən bəli deyil və aktyor oyun materialının bədii yozumunda bu xətti başlanğıc nöqtə kimi götürür. D.Kozlovski öz səhnə obrazını qətiyyətlili hərəkətlərini, “təgəmə qarşı lağım atmaq” qərarını müxtəlif vurğulu aktyor vasitələri ilə ifadə edir. O, məşhur monoloqlarla ovunmur, ne edəcəyini, necə edəcəyini qat

Hamletin səhnədə gördüyü müz hiperaktivliyinin ifaçı tərəfindən ekspressiv təqdimatı, bu obrazın klassik oyun tərzindən diametral fərqli yozumu müəllifin yazdığı “indi mən yalnızam” monoloqu özünü fəal olmadıqına görə məzəmmət etməklə ziddiyyət yaratdığından, ya nədənsə rejissor tərəfindən ixtisar edilməmişdir. L.Dodinin Mali Akademik Dram Teatrının aktyorlarında yetişdirdiyi və təkmilləşdirdiyi səhnə ustalığı və texnikası onların ruhi-intellektual keyfiyyətləri, obraz üzərində fərdi psixobədii tədqiqatları ilə həmahəngdir. Odu ki, tamaşanın ayrı-ayrı obrazlarının səhnə hallında rol üzərində işin professionalıq elementlərini müşahidə edə bilirik. Yeni ifa edilən “rolun toxumu” (V.Nemirovıç-Dançenko), “başlıca əməl xətti” (кэвое действие) aktyorlar tərəfindən, ifadəli oyun şərtlərində asanlıqla “oxunur”. Məsələn, D.Kozlovski öz rolunun “başlıca əməl xətti”ni cinayət cəzalandırılmalıdır kimi təqdim edir. Və onun Hamleti “olum, ya ölüm” dilemmasində birincisi üçün ölüm, ikincisi qarşı tərəf üçün səpmək bir-birinin ardınca qətlər törədir. Bu zaman o, fəleyhin məcrasından çıxan qarxını bərpə etməklə harmoniya yaradacağı barədə düşüncələrin labirintində azıb qalan



etmişdir. Bu zaman onun tərəf-müqabili filosof Horatio yox, yuxarıda qeyd etdiyim səyyar aktyorlardır. Yeni onun zamanı konkretidir, bu yerdə fəlsəfi ümumiləşdirmələrə həyat və bəşər haqqında hikmətli mülahizələrə yer yoxdur. Hamlet zəhmət yox etməli, zalımı cəzalandırmaqlı, zora zorla cavab verməli, şərin qarşısını almaqlıdır. O, rejissorun dramaturji niyyəti ilə yaradılmış intibah dövrünün Riçardının, Edmundunun, Maqbetinin humanist qıllığı hibridi kimidir.

Hamlet (D.Kozlovski) atrafındakı razəllət yox etmək və bizi hər vasitə ilə yerinə yerməkdə qararıdır. Onun fikrinə, böyük niyyətlərə girkin yollarla da nail olmaq olar. Və şərin cəzalandırılması niyyətinin onun gözüni tutması sanki Şekspirin qanlı faciələrində səbəblərin cəvəbişli əjdahanın bir qılınc zərbəsi ilə məhv edilməsi qənaətinə gücləndirir. Bu, rejissor tərəfindən Hamletin faciə gənəli olub, onun cinayəti haris qatı təbiətinin ittihamı kimi təqdim edilir. L.Dodinə görə, zora zorla, şərsə qaribə cavab vermək fərdi əmələ çevrilmə insanlığı fəlakət gətirir.

Şekspir qəhrəmanına oxşamır, islaholunmazları yalnız ölümle bəşəriyyətin məzarlıqlarına gömməyi düşünür. Bu Hamlet sanki Vittenberqdə öyrəndiyi nəzəriyyələrin humanizm buxovlarını qırıb, gərçəyin ona təqin etdiyi təlimatları yerinə yetirir. O, hər bir əməli ilə “qəzavü-qəder”in əsiri olmadıqını təsdiqləyir, pragmatiklili ilə yeni dünya realitiyinin yetişdirdiyi insanı təmsil edir.

Aktyorun səhnə fəaliyyətində orqanika, fikrin hərəkəti və qəlibin həyəcancaları fərdi oyun tərzində əlaqələndirməyə üstünlük verən L.Dodin səhnənin bütün məkan ərazisini onun meydançası kimi doldurur, qrafik mizanlarını ifadəliyyəndə “bədəni dili”ni danışıqlıdır. Ayrı-ayrı səhnələrin Hamlet-Gertruda, Klavdi-Gertruda, yaxud Hamlet-aktyorlar və Hamlet-Ofeiliya qarşılaşmasında rejissorun yaradıcılıqlı iradəsi ilə müəyyən edilmiş oyun şərtləri dalgəvar enerji ilə mənalıdır.

Maraqlıdır ki, L.Dodin yuxarıda qeyd etdiyim və digər səhnələri də bitirib nöqtə qoyməğa tələsmir, hadisələri sanki qırıq sirlə qapıdan məharətlə keçirib, aktyorların məkan-məkan müxtəlif situasiyalarda bərkə-boşa

çəkir, Elsinorda baş verən qanlı faciənin nəticə etibarilə antihumanist və mənasız olduğunu inandırır. Bu zaman Şekspirin bunu istəyib-istəmədiyi rejissor üçün maraqlı deyil.

L.Dodinə görə, intibah dövrünün romantik filosofunun üzüntülərini və faciəli ölümünün hüznü təəssüratlarını yox, çağdaş dünyanın bütün coğrafiyaya boyu bəşəriyyətin üzleşdiyi zərərlikləri assosiativ olaraq xatırlatmaq önəmlidir. Rejissor “olum, ya ölüm” seçiminin bugünkü insanlığı üçün saat qəbrinin amplitudası üzrə gah bu, gah da digər tərəfə meyillənməsi kimi həyəcancılı həyat situasiyasının mövcudluğunun, “yer üzünün əşrafi” olmaq üçün yaradılan insanın bədi məqamlarda yirticiyə çevrilə biləcəyi fəlakəti ilə bəlli estetik harayını bildirir.

Şekspir qəhrəmanı zamanın qırılmış rəftəsini, pozulmuş harmoniyasını, yer üzündə ədalət bərpə etmək üçün “fəna səyləbə” qarşı çıxmaq yolunu seçən, bununda da “qani axan yarısa” (A.Frans) müəssəs edir. L.Dodinin qəhrəmanı cinayəti cəzalandırmaq, zülmün kökünü kəsəmək niyyəti ilə qətlə törətməyə hazır olan, sanki zamanın tələbi ilə yetişən biridir. D.Kozlovskinin nümayişkarane sinizmi tamaşanın traqikası kimi təqdimatına haqq qazandırır.

Onun Hamletinin həyat məramı tamamilə başqadır və o, “balıqı qəder namuslu olmaq” fikrindən uzaqdır. Bu Hamlet, əgər formal cizgilərlə kifayətlənsək, Maqbet qədər güclü və əzəli, İll Riçard kimi hiyləgər, qəddar və riyakər. Kral Lir qədər hikkəli olsa da, daşuqulacılı fəsadlarından ağılıni itirəcək birisidir. Pyesdən tanıdığımız Hamletin yerini cəza verməkdə qararlı olan, yer üzündə ədalət bərpə etmək üçün sanki göylərin hökümünü icra edən cəllad tutmuşdu. O, Sokratın, Platonun dünya və insan nəzəriyyələrinə yox, sanki Nİtşesayğı tənqirinin ölüdüynə, indi hər şeyə izn oladığını inanır və adına vədəd edilən “cəfəng məfhumdan” tamamilə azaddır.

Ənənəvi mədəniyyətin və ənənəvi teatrın sonu olduğu iddia edilən XX əsrdən sonra intibahın melanxolik filosofu Hamletin başlıca yer tutduğu Danimarka əhvalatları L.Dodinin səhnə versiyasında teatr sənətinin mənası-psixoloji modelinə sığmadığı üçün, tamamilə fərqli estetik düşüncə, dil, bədii-plastik təzahür ehtiyacı ilə ərsəyə gəlmişdir. Burada mikroləmənin əhəmiyyətli sayılacaq hadisələri L.Dodinin palitrasının boyaları sayəsində klassik avangardın nümunəsini, cəvətkanlı sənət zəlzələsi yaratmağa işləyir. Qarşımızda xəmirin mayılaşması Şekspirin bir neçə əsərinin obrazları qarşısın, “sən kimsən?” – dəyəə qorşmaq istədiyimiz “dostdan uzaq”, amma biza çox tanış gələn bir Hamlet var.

Və bu, çağdaş dövrün Hamleti XXI əsrin, A.Puşkinin təbircinə desək, “amansız əsrin” övədi. O, intibah təmsilçisi Şekspirin ögey, postdramatik teatrın yetirədiyi L.Dodinin rejissor dramaturgiyasının kəbindən kənar doğulmuş olğudur.

İsrafil İSRAFILOV
filiologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
sənətdünlüşü üzrə elmlər doktoru, professor

Azərbaycan

7 iyul 1939 – Yazıçı, tədqiqatçı-alim, professor Elmira Nəzər qızı Zamanova (1939-2010) Göyçay şəhərində anadan olub. Rus və Azərbaycan dillərində elmi-fantastik əsərlər müəllifidir: "Yeraltı dünya", "Vaxtdır, qardaşım" və s.

7 iyul 1961 – Əməkdar artist, aktyor, rejissor Ələkbər Adıgözəl oğlu Hüseynov (1961-2007) Bakıda doğulub. Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının baş rejissoru işləyib.

8 iyul 1909 – Məşhur dilçi alim, akademik, Əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatı laureatı Əbdülməmməd Məmməd oğlu Demircizadə (1909 – 10.4.1979) Şəkiddə doğulub. Müasir Azərbaycan dilinin fonetikasına, etimologiyasına və ümumi dilçiliyə aid əsərləri müəllifdir.

8 iyul 1931 – Xalq artisti Zülfüqar Yaqub oğlu Baratzadə (1931 – 11.2.1991) Gəncədə doğulub. 1949-cu ildən Gəncə Dövlət Dram Teatrının aktyoru olub, filmlərə çəkilib.

Dünya

7 iyul 1860 – Avstriya bəstəkarı Gustav Mahler (Gustav Mahler, 1860-1911) anadan olub.

7 iyul 1912 – Belarus ədəbiyyatının banilərindən şair Yanka Kupała (əsl adı İvan Dmitriyeviç Luseviç; 1882-1942) anadan olub.

7 iyul 1884 – Yəhudi əsilli alman yazıçısı Lion Feixtvanger (Lion Feuchtwanger; 1884-1958) anadan olub. "Qoyya", "İspan balladaları", "Lautenzak qardaşları" və s. tarixi romanların müəllifidir.

7 iyul 1901 – İtalyan aktyoru, kinorejissor, 4 dəfə "Oskar" mükafatı laureatı Vittorio De Sika (Vittorio De Sica; 1901-1974) anadan olub. Filmləri: "Günəbaxanlar", "Dünən, bu gün, sabah", "İtalyansayağı nikah" və s.

8 iyul 1621 – Fransız şairi, məşhur təmsillər müəllifi Jan de Lafonten (Jean de La Fontaine, 1621-1695) anadan olub. Antik dövr müəlliflərinin (Ezop, Fedr və s.) əsərlərindən yararlanaraq təmsil janrını yaradıb.

9 iyul 1764 – İngilis yazıçısı Anna Radcliffe (Ann Radcliffe; 1764-1823) anadan olub. Ədəbi effektlər, qorxulu situasiyalarda zəngin olan gotik romanın yaradıcılarından biridir. Əsərləri: "İtalyan və ya bir etrafın simi", "Udolf qəsrinin sirləri" və s.

9 iyul 1834 – Çex yazıçısı Yan Neruda (1834-1891) anadan olub. "Qəbiristanlıq çiçəkləri", "Kosmik nəğmələr" və s. kitabların müəllifidir.

Hazırladı: Vüqar ORXAN

“Şəxsiyyətin tarixi”

Xalq yazıçısı Anar haqqında kitabın təqdimatı

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasında "Anar – 80... Şəxsiyyətin tarixi" kitabının təqdimatı keçirilib.

AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyli qıvış edərək Xalq yazıçısı Anarın ədəbiyyatımızın inkişafına töhfələrindən danışdı. Bildirdi ki, XX əsrdə Azərbaycanda "altmışıncı" ədəbi nəslinin fəaliyyətində, 70-80-ci illərdə ədəbi-ictimai mühitdə ümummilli ideallar uğrunda aparılan mübarizədə və nəhayət, müstəqillik dövründə yeni ədəbiyyatın yaradılmasında, bədii fikrin ölkə maraqlarına istiqamətləndirilməsində Xalq yazıçısı Anarın mühüm xidmətləri var.



"Son altmış ilə yaxın bir dövrə Azərbaycan ədəbiyyatının keçdiyi kəsməkeşli və şərəfli yolun məsuliyyətini də, uğurlarını da Anarın yaradıcılığı olmadan təsəvvür etmək çətindir",

- deyir akademik İsa Həbibbəyli vurğulayıb.

Kitabın tərtibçisi və ön sözünün müəllifi Gülxani Pənah (Şükürova) bildirdi ki, nəşrə ömrünün xalqına, dövlətinə, onun

“Yaradıcılıq toxumu elədir ki, bəzən çox gec cücərir”



Kirman Məmməd oğlu Abdinov 1959-cu ildə Şahbuz rayonunun Külüs kəndində anadan olub. 1982-ci ildə Əzim Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunu, 1988-ci ildə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunu (indiki ADMİU) Rəssamlıq fakültəsini təbii qrafika ixtisası üzrə bitirib. 1989-cu ildən respublika və beynəlxalq sərgilərin iştirakçısıdır. 2000-ci ildə Türkiyədə və 2002-ci ildə İranda beynəlxalq sərgilərə qatılaraq uğur qazanıb. Əsasən plakat, karikatura və kitab qrafikası üzrə fəaliyyət göstərən rəssam 2006-cı ildən Beynəlxalq Karikaturacılar Təşkilatları Federasiyasının (FECO) Azərbaycan qrupunun üzvüdür.

Rəssamlıq 60 illik yubileyi ərəfəsində görüşüb ömrü və sənət yoluna birlikdə nəzər saldıq.

- Kirman müəllim, sizdə rəssamlığa maraq necə yaranıb?

- Rəssamlığa həvəsim orta məktəbin ibtidai sinfində oxuduğum zaman yaranıb. Sözünü ki, rəssamlıq sənətini seçməyimin ən böyük səbəblərindən biri də böyük qardaşım – Azərbaycanın Əməkdar rəssamı Təlman Abdinovdur. Uşaq vaxtlarımdan onun əl işlərini baxarkən mən də gələcəkdə rəssam olmaq qərarına gəlmişdim. Bu həvəsi mənə 1976-cı ildə Ə.Əzimzadə adına Dövlət Rəssamlıq Texnikumuna gətirib çıxardı. İkinci kursda oxuyarkən hərbi xidmətə yollandım və qayıdıb təhsilimi davam etdirdim. Texnikumu bitirdikdən sonra 1982-ci ildə Dövlət İncəsənət İnstitutunun Rəssamlıq fakültəsinə qəbul olundum. Çünki düşündürdüm ki, bu sahədə ali təhsil almasam, sənətim daha da dərinliklərə varsa biləcəyəm.

- Daha çox plakat janrında işləyirsiniz. Bunun xüsusi bir səbəbi varmı?

- Texnikumda oxuyarkən diplom işim bədii plakat olub. Plakat janrının sirlərini ilk dəfə mənə öyrədən müəllimim Əkrəm Həsənzadə olub. Mənim diplom işimə baxanda dedi ki, sən bu janrı gözəl duyursan. Plakat yaradıcılığı o qədər də sadə deyil. Bu janrda əsas iş ideya və taxeyvöldür. Plakat janrında ilk uğurum tələbə olarkən sərgidə iştirak etməyim oldu. "Reyqan-sayağı estetikə" adlı işim sərgidə 3-cü yərə layiq görüldü. Təcrübəli



DÜNYA SONUN

rossamların iştirak etdiyi bu sərgidə mükafat qazanmamış mənim üçün böyük uğur idi.

- Bildiyimə görə, ilk fərdi sərgiğiniz son illərdə açmışınız...

- 2012-ci ilin may ayında Rəssamlar İttifaqının Vəciha Səmədova adına sərgi salonunda "Əsrlərin yaddaşı – nəsilərin yaddaşı" adlı ilk bədii plakat sərgisi açıldı. Sərgidə 50-dək əsərim nümayiş olundu. "Bəki, 20 Yanvar, 1990", "Yeter parçalanmaq", "Düniəmdən bu

günümə gələn yol", "Qan yaddaşı", "Əsrin müqaviləsi", "Daş olsaydım ərliyərdim, torpaq idim dayandım" və s. əsərlərim xüsusi maraqla qarşılandı. Həmin il metronun "20 Yanvar" stansiyasında faciənin (1994-cü ilin 19 martdakı terror hadisəsi – red.) lütdümlü ilə bağlı sərgim təşkil edildi. 2016-cı ildə isə Rəssamlar İttifaqının sərgi salonunda Xalq şairi Məmməd Araz haş etdim "İnsin azacıq bu daş duyğulu" adlı üpüncü sərgim keçirildi. Bu sərginin davamı olaraq həmin il Naxçıvan Rəssamlar Birliyinin Bəhrux Kəngərli adına sərgi salonunda da əsərlərim nümayiş olundu.

- Məmməd Araz poeziyası yaradıcılığınızda xüsusi yer tutur...

- Böyük şairin hələ sağlığında onun əsərlərinə rəsmlər çəkməyi çox istəmişəm. Amma həmin vaxt məndə istədiyimi ideya yaranmadı. Yaradıcılıq toxumu elədir ki, bəzən çox gec cücərir.



DÜNYA MƏNİM

Məmməd Araz poeziyasının sərtaltı mənalı zəngindir. Nəhayət, 2016-cı ildə Məmməd Araz haş etdim sərgim keçirdim. Sərgi böyük maraq doğurdu. Sonra şairə haş etdim bütün əsərlərim "Məmməd Araz qrafik albomu" adı altında çap olundu. Bu işlər arasında ən maraqlı nümunə ölməz şairin məşhur şeiri əsasında yaratdığım "Dünya sənin, dünya mənim, dünya heç kimin" triptixidir. Bu əsərdə modern kubizmə yenilik gətirməyə çalışmışam.

ədəbiyyatının, mədəniyyətinin inkişafına haş edən yazıçının ünvanına gələn yüzlərlə təbrik teleqramlarının, məktubların, haqqında yazılan məqalələrin bir qismi toplanıb.

Azərbaycan Dillər Universitetinin rektoru, Xalq yazıçısı, akademik Kamal Abdulla ədəbiyyatımızda Anarın çoxşaxəli yaradıcılığının özünəməxsus yeri olduğunu vurğulayıb.

Kitabın elmi redaktoru – Milli Məclisin deputatı, filologiya üzrə elmlər doktoru Jale Əliyeva Anarın əsərlərinin gənc nəslin tərbiyəsində oynadığı roldan danışdı. O bildirib ki, yazıçı yaratdığı əsərlərlə Azərbaycan ədəbiyyatının zirvəsini fəth edib.

Xalq şairi Nəriman Həsənzadə, akademik Teymur Kərimli, Yazıçılar Birliyinin katibi, "52-ci qəzet" in baş redaktoru Rəşad Məcid, "Ədəbiyyat qəzeti"nin baş redaktoru Azər Turan və digər çıxış edənlər yazıçının yaradıcılığının, onun Azərbaycan ədəbiyyatına verdiyi töhfələrdən danışdılar.

- Gənc rəssamların yaradıcılığı, sənətə baxışları sizdə ne kimi təəssürat doğurur?

- Həzrət gənclərin çoxu konseptual incəsənətlə məşğul olur və təəssüf ki, əksəriyyətində sənət duyumu ürəkəcan səviyyədə deyil. Hərdən düşündürəm ki, nə yaxşı müəllim deyiləm. Çünki əgər tələbə sənət duyumu olmasa, onda necə dərs keçərdim? Rəssamlıq üçün təhsil lazımdır. Ancaq istedad, sənət duyumu, bədii taxeyvöl yoxdursa, bu sahədə iş qoymaq qeyri-mümkündür.

- Yaradıcılığınızda ne kimi yeniliklər var?

- Bu ilin payızında İmadəddin Nəsiminin anadan olmasının 650 illiyi ilə əlaqədar keçiriləcək sərgiyə hazırlayıram. Sərgi üçün piroqrafiya (od vasitəsilə ağac və digər materiallar üzərində dekorativ-təbii iş – red.) üsulu ilə 4 yeni əsər işləmişəm. Piroqrafiya ilə işləyən rəsmlər daha uzun müddət



DÜNYA HEÇ KİMİN

qalır. Mən də Nəsimi yaradıcılığına haş olunan işlərin uzun zaman qalması üçün məhz bu üsulan istifadə edirəm.

- Kirman müəllim, 60 illik yubileyiniz münasibətilə sizə möhkəm cansağlığı və yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıraq.

- Çox sağ olun. Mən də "Mədəniyyət" qəzetinin kollektivinə təşəkkürümü bildirir, nailiyyətlər diləyirəm.

Səhəbtəlaşdı:
Nurəddin MƏMMƏDLİ

“İstanbul mənim də gözümlə baxarsız!”

Azərbaycanın hödəmlərindən kənarda yaşayıb çalışan, tanınan bir çox elm, mədəniyyət xadimlərimiz olub. Onlardan biri də türkləşən Ələkbər Babayevdir. O, 55 il ömrü sürüb, maraqlı həyatı yola keçib. Moskvada yaşasa da, bütün qəlbi ilə Azərbaycana bağlı olub. Nazim Hikmət yaradıcılığının tədqiqatçısı kimi tanınıb.

Ələkbər Ağarza oğlu Babayev 10 iyul 1924-cü ildə Gəncədə dünyaya göz açıb. Validələri ilk gündən onun təlim-tərbiyəsi ilə ciddi məşğul olurlar. 5 yaşında birinci sinfə gedir, 15 yaşında orta məktəbə başa vurur. Yaş artdıqdan sonra ali məktəbə sənəd verə bilmir. Atasının onun sənədindəki düzəliş etdirir və yaşını bir il artırır. Beləliklə, Ələkbər 1939-cu ildə indiki Bakı Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsinə qəbul olur. Ancaq çox keçmədi ki, Dövlət Universiteti Türkiyəyə köçürüldü. Ələkbər Babayev vəziyyətlə əlaqədar hərbi-tərəfçilik ixtisasına dəyişdi. Çünki bitirdikdən sonra cəbhəyə göndərildi. 1942-ci ildə Xarkov ətrafında gedən döyüşlərin birində ağır yaralanıb və xəstəxanaya düşüb.

Səğaldıqdan sonra Bakıya döndü və təhsilini davam etdirir. Eyni zamanda Azərbaycan Radio Verilişləri Komitəsində çalışır. Hazırdağı məzmunlu publisistik materiallara diqqətlərinin rəğbətinə qazanır. 1946-cı ildə Moskvaya gedir. SSRİ Elmlər Akademiyası Şərqşünaslıq İnstitutunun Türk şöbəsi nəzdində aspiranturaya qəbul olur. Akademik V.Qordievskinin rəhbərliyi altında Nazim Hikmətin yaradıcılığı mövzusunda dissertasiya üzərində işləyir. Eyni zamanda Moskvada Radio Verilişləri Komitəsində işləyir. 1947-ci ildə atası "partiyakist" kimi həbs edilir. Bu, Ələkbər Babayevin elmi fəaliyyətinə çox mane olur. 1951-ci ildə Nazim Hikmət Moskvaya şəhərinə gəlir. Bu hadisə Ələkbər Babayevin elmi fəaliyyət yoluna bir işıq salır. Hazır olan dissertasiyanın müdafiəsinə imkan yaranır. Hətta Nazim Hikmətlə əlaqə yaratmağa icazə verilir. Görkəmli alimlərin təklifi ilə bu sahədə tədqiqatlarını davam etdirir. O, Nazim Hikmətlə 8 cildlik əsərlər toplusunun nəşrinə rəhbərlik edir. Səməralı elmi-tədqiqat və ədəbi yaradıcılıq fəaliyyəti ilə yanaşı, Türkiyə ilə ədəbi və mədəni əlaqələrin genişlənməsi sahəsində faydalı xidmət göstərir.

Şərqşünaslıq İnstitutunda apardığı elmi işi yanaşı, Ələkbər Babayev istedadlı tərəcəyə kimi də fəaliyyət göstərir. Nazim Hikmət, Əziz Nesin və başqa türk ədiblərinin əsərlərini rus dilinə tərcümə edir. Həmçinin tərcümə əsərləri redaktə edir. O, Azərbaycan ədəbiyyatı nümunələrinin rus dilinə tərcüməsi, Moskvaya nəşriyyatlarında çap edilib geniş yayılması sahəsində də xeyli işlər görür. "Azərbaycan poeziyası antologiyası"nı Moskvada rus dilində Xalq şairi Baxtiyar Vahabzadə ilə birgə çap etdirir. Türkləşən ömrünün sonunadək Moskvada Şərqşünaslıq İnstitutunda çalışır.

Araşdırmalardan məlum olur ki, Ələkbər Babayev Türkiyəyə mənən çox bağlı olub. Qeyd edilir ki, bu məhəbbətə onda Nazim Hikmət oyadıb. Bu bağlılıq onun Türkiyə ədəbiyyatı və mədəniyyətinə haş etdiyi elmi əsərlərində çox qabarıq görünüb. Görkəmli alimin evinə gələn hər kəs özünü Türkiyədəki kimi hiss edərmiş. Çünki qonaq otağının qapısını müğənni Əməl Sayının hədiyyə etdiyi imzalı böyük posteri, Nazim Hikmətlə çəkirdiyi fotosəhifə, türk yazıçıların kitabları və s. bəzəyib.

70-ci illərdə Türkiyə Yazarlar Birliyinin sədri Əziz Nesin və Fazil Hüsni ona ölkəyə gəlmək üçün dəvət göndərirlər. Amma Ələkbər Babayevə Türkiyəyə getməyə icazə verilmir. O, hər dəfə Türkiyəyə gedən dostlarına "İstanbul mənim də gözümlə baxarsız!" deyirmiş. Təəssüf ki, çox sevdidi Türkiyəni, az qala bütün küçələrinin adını əzbər bildiyi İstanbul görmədən 12 sentyabr 1979-cu ildə Azərbaycan şəhərində vəfat edib.

Savalan FƏRƏCOV

Məhsinşınashq elmini öyrənmək üçün yeni mənbə

AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun Əbədi Əlyazmalar tədqiqat şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə elmlər doktoru Kamandar Şəriflinin "Əsərləri"nin IV cildi nəşr olub. Cildə üç kitab daxildir. Nəşrin elmi redaktoru institutun direktoru, akademik Teymur Kərimlidir.

Birinci kitabda XIV əsr türk şairi Ümri İsanın "Mehri və Vəfa" adlı məsnəvi haqqında K.Şəriflinin araşdırması, məsnəvinin Əlyazmalar İnstitutunda saxlanılan iki əlyazma nüsxəsinin orijinal mətni, eləcə də latın əlifbasına transkripsiyası edilən mətni təqdim olunur.

İkinci kitabda görkəmli Azərbaycan şairi və tarixçisi Mir Möhsün Nəvvabın ermənilərin Qarabağda, Azərbaycanın digər bölgələrində törətdikləri qırqınların bəhs edən "1905-1906-cı illərdə erməni-müsəlman davası" yer alır.

Üçüncü kitab isə XIII əsrdə yaşamış ensiklopedik biliyə malik Nəsirəddin Tusi-nin "Adabül-müəllimin" ("Tələbəlik mədəniyyəti") risaləsinin Azərbaycan dilinə tərcümə olunmuş mətni və əsər haqqında məlumat daxildir. Əsəri ərəb dilindən tərcümə edən professor Kamandar Şəriflidir.

AMEA-nın Şərqşünaslıq İnstitutunda böyük Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyinə haş olunan növbəti seminar keçirilib.

Institutun direktoru, akademik Gövhər Baxşəliyevə diqqətə çatdırıldı ki, Nəsiminin 650 illik yubileyi və "Nəsimi il" haqqında ölkə başçısının müvafiq sərəncamlarından ibarət gələcək xüsusi tədbirlər planı hazırlanıb. Şairlə bağlı monoqrafiya hazırlanıb, əsərləri tərcümə edilir, mütəmadi olaraq seminarlar keçirilir.

Sonra AMEA Rəyasət Heyətinin elmi katibi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sarxan Xavərinin "İmadəddin

Nəsiminin 650 illiyinə haş olunan seminar

Nəsimi: sənət və təriqət bütövlüyünün fəlsəfi poeziya zirevi" mövzusunda maruzəsi dinlənib. O bildirib ki, XIV əsr türkdilli Azərbaycan ədəbiyyatının ən görkəmli nümayəndəsi İmadəddin Nəsiminin yaradıcılığında təsəvvüf ideyaları bütöv bir konsepsiya təşkil edir. Digər klassik şairlərimizdən fərqli olaraq Nəsiminin bilavasitə fəlsəfi təlim zəminində yetişdiyini deyənlər deyil, Nəsimi poeziyası Orta əsrlərin məfkurə mahiyyətinə qarşı yönəlməli fikrin üsyandır. İstər ayrılıqda Azərbaycan, istərsə də bütövlükdə

ümumtürk bədii fikir tarixində şair və ictimai mühit konfliktli az-az hallarda bu qədər kəskin xarakter alır".

Sarxan Xavəri Nəsimi poeziyasının milli bədii düşüncə tarixində özünəməxsusluğu ilə seçildiyini, onun filoloji, fəlsəfi və sosioloji aspektlərdən təhlil olunmasının vacibliyini vurğulayıb. Maruzəçi, həmçinin Nəsimi poeziyasında insan obrazının Orta əsrlər poetik fikrində ən yüksək zirvəyə qaldığını söyləyib.

Seminarın mövzu ətrafında çıxışlar olub, fikir mübadiləsi aparılıb.

“Həyatı yaşa”

Beynəlxalq sərqi layihəsi çərçivəsində yay təcrübəsi



Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, İDEA (Ətraf Mühitin Mühafizəsi Nəminə Beynəlxalq Dialoq) İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva iyulun 3-də Heydər Əliyev Mərkəzində “Live Life” (“Həyatı yaşa”) sərgisində olub və bu beynəlxalq sərqi layihəsi çərçivəsində yay təcrübəsi keçən tələbələrə görüşüb.

Leyla Əliyeva gənc rəssamların sərgidə nümayiş etdirilən əl işləri ilə tanış olub. Sərqi ilə tanışlıqdan sonra yay təcrübəsi məktəblərin iştirakçıları ilə xatirə şəklində çəkilir. Qeyd edək ki, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının fərqlənmiş 30 tələbəsi “Live Life” sərgisi çərçivəsində iyulun 2-dən Heydər Əliyev Mərkəzində yay təcrübəsi keçir.

Iyulun 6-dək davam edəcək yay təcrübəsinin mövzusu “Live Life” sərgisinin ideyası ilə səsleşir və ətraf mühitin problemlərinə, təbii qorunmasına, incəsənətin bu sahədə roluna dair ictimaiyyətin maarifləndirilməsinə diqqət cəlb edilməsinə nəzərdə tutur.

Layihədə iştirak edən tələbələr yaradıcılıq üçün zəruri baza dəstələri ilə təmin olunublar. İştirakçılardan hər biri həvəsləndirici mükafat alacaq. Layihənin sonunda isə onların arasında üç qalib seçiləcək və mükafatlandırılacaq.

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, İDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə təşkil olunmuş “Live Life” sərgisi London, Paris, Berlin, Moskva və Tbilisidə nümayişdən sonra Bakıya gətirilib və 2018-ci il sentyabrın 28-dən Heydər Əliyev Mərkəzində təqdim edilir. Ekspozisiyada 200-dən çox əsər yer alıb.



Yaponiya telekanalı Dünya İrs Komitəsinin Bakı sessiyası haqqında

Yaponiyanın NHK telekanalı UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyası barədə məlumat yayıb. Məlumatda vurğulan ki, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra UNESCO ilə sıx əməkdaşlıq qurub və təşkilatın fəaliyyətinə öz töhfəsini verir.



Bildirilib ki, iyulun 10-dək davam edəcək sessiya zamanı müxtəlif ölkələrin Dünya İrsi siyahısına daxil edilmək üçün tövsiyə olunub.

Mozu-Furucii təpələri IV əsrin sonlarından VI əsrin sonlarına qədər inşa edilən 49 kurgandan ibarətdir. Bunların 23-ü Sakai şəhərinin Mozu rayonunda, 26-si isə Habikino və Fucidera şəhərləri arasındakı Furucii rayonunda yerləşir. Mozu vilayətinin kurganları arasında İmperator Nintokunun 486 metr uzunluğunda kurganı da var. Bu, Yaponiyada açar yeri şəklində olan ən böyük kurgan hesab edilir.

“Azərbaycan mədəni irsə həssaslıqla yanaşır”

Tolerantlıq Azərbaycanda dövlət səviyyəsində təbliğ edilir və ölkədə müxtəlif xalqlara məxsus dini və tarixi mədəni abidələrin qorunmasına həssaslıqla yanaşılır.

Bu sözləri Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak edən ABŞ-ın Los-Anceles şəhərindəki Simon Vizental adına Mərkəzin nümayəndəsi Şimon Samuels deyib.

O bildirib ki, təmsil etdiyi mərkəz yəhudi tarixi mədəni irsinin qorunması və təbliği ilə məşğul olur: “Qubada dağ yəhudilərinin yığcam yaşadığı Qırıncı qəsəbədə uzun illərdir yəhudilərlə azərbaycanlılar birlikdə, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. İstərdim ki, Qırıncı qəsəbədə UNESCO-nun Dünya İrsi siyahısına salınsın”.

Qonaq deyib ki, Azərbaycanın multikultural sahədə təcrübəsini digər dövlətlər də öyrənməlidir. Belə mədəniyyət tədbirləri ölkələrə bir-birinin tarixi, mədəniyyəti ilə yaxından tanış olmaq imkanı yaradır.



Azərbaycan dünya mədəni və təbii irsin qorunması sahəsində ən yaxşı təcrübələri bir araya gətirərək bu işə mühüm töhfələr verir. Bu işə Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak edən Lüksemburqun UNESCO üzvə Milli Komissiyasının baş katibi Katerin Dekerin sözləridir.

Azərbaycanın zəngin tarix və mədəniyyətə malik olduğunu söyləyən qonaq burada olmaqdan məmnunluğunu ifadə edib: “Burada olduğum müddətdə Yanardağ qoruğu, Xalça Muzeyi, Atagah məbədinə oldum. Ölkənin qədim tarixə malik olması barədə məlumatı olsam da, bu irsin milli səviyyədə mühafizə edilməsinə xüsusi diqqət gördüm”.

Nikolay dövrünə aid xəzinə tapılıb

Rusiya paytaxtının arxeoloqları Kostyanski döngəsində qazıntı zamanı XIX-XX əsrlərə aid qızıl sikkələrdən ibarət xəzinə aşkar edilib. Bu barədə məlumatı Moskva Şəhər Mədəni İrs Departamenti yayıb.



Məlumatda deyilir ki, bu, son bir neçə ildə Moskvada tapılmış ən iri xəzinədir. Onun ilkin dəyəri təqribən bir milyon rubldur. Sikkələrin sayını dəqiq demək hələlik çətinlikdir. Çox güman, təqribən 60 ədəddir. Sikkələrin nominalı da görünür: 5 və 10 rubl.

Departamentin rəhbəri Aleksey Yermeyanov bildirib ki, pullar XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlinə aiddir. Onun fikrincə, sikkələrin sahibi inqilab və ya vətəndaş müharibəsi dövründə onları zirzəmdə gizlədib. Sikkələr bir-birinə sıxılmış vəziyyətdə olduğunu görə arxeoloqlar onların dəqiq sayını tapırtı yerində müayinə edə bilməyiblər.

Qeyd olunub ki, xəzinə əvvəllər mövcud olmuş binanın zirzəmisində sınıq-saxtaq vəziyyətdə olan tənəkə qutusunda aşkar edilib. Hazırda Kostyanski döngəsində işlər davam etdirilir.

Ceyms Bond filminin Londonda çəkilişləri başlayıb

Ceyms Bond haqqında yeni filmin çəkilişləri Londonda davam etdirilir. Bu barədə “Agent 007”-nin “Twitter” şəhifəsində məlumat verilib.

“Bondiana” silsiləsindən sayca 25-ci film bir çox səhnələri bu ilin yazında Yamaykada çəkilib. May ayında baş rolun ifaçısı Daniel Kreyq çəkiliş zamanı xəsarət aldığından çəkiliş cədvəlinə dəyişikliklər yaranmışdır. Aktor çəkərkən ağrı bürxulmuşdu. Bu arada Britaniya şahzadəsi ziyarəti məşhur aktyorla görüşüb. Qeyd edək ki, “Bondiana” filmlər silsiləsi 1962-ci ildən başlayıb. Britaniyalı yazır Van Flemingin qəhrəmanı olan Ceyms Bond müasir gülməli və ən çox filmlərdən tanınan və sevilen obrazlardan biridir.

Deniel Kreyqdan öncə Ceyms Bond rolunu beş aktyor oynayıb: Şon Konneri (1962-1967-1971), Corc Leyzenbi (1969), Roder Mur (1973-1985), Timoti Dalton (1987-1989), Pirs Brosnan (1995-2002). 2006-cı ildən “Agent 007” obrazını Deniel Kreyq canlandırır.

SƏBİNƏ

Kolumbiya musiqisi gecəsi

Kolumbiyanın Azərbaycanla səfərlərinin dostluğu ilə iyulun 3-də Bakıda bu ölkənin musiqi gecəsi keçirilib.

“Hyatt Regency” hotelində keçirilən tədbirdə Kolumbiyanın “Puerto Candelaria” qrupu çıxış edib. Latin Amerikası xalqlarının musiqilərini ifa edən kollektivin bir neçə uğurlu albomu (“Cinema Tropico”, “Kolumbian Jazz”, “Amor u Deudas”, “Yo Me Llamo Cumbia” və s.) buraxılıb və dünyanın bir çox ölkələrinə qastrol səfərləri olub.

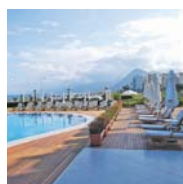


Qrupun konserti maraqla qarşılanıb. Tədbir çərçivəsində Kolumbiya yazıçılarının əsərlərindən və bu ölkənin incəsənət nümunələrindən ibarət sərgi də açılıb.

Antalyada istirahət etmək istəyənlərin nəzərinə

Antalya Bələdiyyəsinin başqanı Mühittin Beçək dünya praktikasını və bölgəyə turist axınının sürətlə artmasını nəzərə alaraq turizm vergisi tətbiq olunmasının təkli edib. O, təkliyi belə əsaslandırıb ki, hər il 14-15 milyon turist qəbul edən Antalyanın bələdiyyə gəlirləri şəhər infrastrukturunu lazımi səviyyədə saxlamaq üçün kifayət deyil. Bu verginin tətbiq edilməsi hər il bir neçə yüz milyon avro gəlir gətirə bilər.

Turistlərdən vergi tutulması təcrübəsi dünyada çoxdan tətbiq olunur. Müxtəlif ölkələrdə onu “şəhər vergisi” və ya “yaşayış üçün vergi” adlandırırlar. Keçən il əcnəbi turistlər Türkiyədə toplam 112 milyon gecə keçiriblər. Ekspertlərin hesablamalarına görə, əgər bir gecə üçün 5 avro məbləğində turizm vergisi tətbiq edilsəydi, bələdiyyələr 560 milyon avro məbləğində əlavə gəlir əldə edə bilərdilər.



Ölkəyə əcnəbi turist axınının 68 faizə qədər Antalyanın payına düşür. Türkiyə şəhərləri arasında turizm vergisinin tətbiqi ilə bağlı eksperiment keçirə biləcək ilk şəhər Antalya ola bilər. Hərçənd bu verginin hotel nömrəsinə görə, yoxsa adambaşı, sabit məbləğdə, yoxsa faiz kimi tutulması məsələsi həl edilməlidir. Şəhər turizm zərurətini sədr Rəcəb Yavuz bildirib ki, Antalyada hər turistdən bir gecə üçün 1.5 avro məbləğində vergi tutmaq və uşaqları vergi ödəyicilərinin siyahısına daxil etmək nəzərdə tutulur.

“Səzlə-sözlü diyarım mənim”

Iyulun 2-də Heydər Əliyev Sarayında “Səzlə-sözlü diyarım mənim” adlı aşiq konserti keçirilib.



Gecədə tanınmış aşiqaların ifasında konsert proqramı təqdim olunub. Konsertdə aşiqar Altay Məmmədli, Solmaz Kosayeva, Ağamurad İsmayilov, Nargilə Mehdiyeva, Gözəl Kəlbəcəri, Cahangir Quliyev, Elməddin Məmmədli, Şəhriyar Qaraxanlı, Avdi Musayev, Şaiq İncəli, Əli Tapdıçoğlu, şairələr Pərvanə Zəngəzurlu, Güllü Eldar Tomarlı, “Çəmə” folklor qrupu və “Ruhani” saz qrupu çıxış ediblər.

Şotlandiyada Nəsiminin yubileyi qeyd edilib

Böyük Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri İmadəddin Nəsiminin anadan olmasının 650 illiyin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamının icrası üzrə ölkəmizdən xaricdə də silsilə tədbirlər davam etdirilib. Bu qəbildən növbəti tədbir Şotlandiyanın St Andrews Universitetində keçirilib.



Tədbir Azərbaycan Respublikasının Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun birgə layihəsi çərçivəsində reallaşdır.

Tədbirdə St Andrews və Oksford universitetlərinin professor və tələbələri iştirak ediblər. Çıxışlarda XIV əsrdə yaşamış İmadəddin Nəsiminin həyatı və fəlsəfi görüşləri haqqında iştirakçılara məlumat verilib və şairin qəzəlləri səsləndirilib.

İstanbulda azərbaycanlı rəssamların sərgisi

İstanbul Esentepe rayonunda yerləşən ticarət mərkəzində azərbaycanlı rəssam Aynur Paşayeva və onun 14 yaşlı qızı Maryem Paşalının sərgisi açılıb. Fikir və duyğularını yağlı boya ilə məharətlə kətan üzünə köçürən rəssamların mövzu seçməndə məhdudiyyət yoxdur.



“İncə ellər” adlı sərgidə nümayiş olunan əsərlərin bir hissəsi Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı mövzusunu əhatə edir. Aynur Paşayeva bildirib ki, 2014-cü ildən İstanbulda yaşayan ailə Bakıya qayıdışları ilə bağlı sonuncu ictimai tədbirlərini təşkil ediblər.

Vətən və xalq sevgisini, humanizmi hisslərini tərənnün edən əsərlərin nümayiş olunduğu sərgidə Azərbaycanın İstanbuldakı Baş konsulluğunun nümayəndələri, bu şəhərdə yaşayan və işləyən soydaşlarımız iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Moskva pr. 1D,
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 530-34-39 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79 (müxbirlər)
511-76-04 (mətbəə/batılıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisensiya № AB 022279

İndeks: 0187

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində sahifələnilir, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5150

Sifariş: 2224

Buraxılışa məsul: Fərid Yünisli

Yazılarda faktlara görə Azərbaycanı cavabdehdir.

Qəzetdə AZƏRTAC-nın materiallarından da istifadə edilir.